

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Ekonomické vztahy České republiky v rámci
jednotného trhu Evropské unie**
**Economic relations of the Czech Republic
in the market of the European Union**

Andrea Salvétová

Plzeň 2014

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Ekonomické vztahy České republiky v rámci jednotného trhu Evropské unie“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 1.4.2014

.....

Andrea Salvétová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych využila této příležitosti a poděkovala všem, kteří mi pomáhali. Největší poděkování patří mé vedoucí bakalářské práce Ing. Vendule Tesařové Ph.D., bez její spolupráce bych tuto práci nikdy nezvládla. Patří jí díky za obětavost a pomoc, odborné rady a cenné připomínky, které mi věnovala při psaní této práce.

OBSAH

ÚVOD	7
1. JEDNOTNÝ TRH EVROPSKÉ UNIE	8
1.1. Jednotný trh	8
1.2. Příprava jednotného trhu v Evropské unii	9
1.3. Bílá kniha o dokončení jednotného trhu	10
1.4. Jednotný evropský akt	11
1.5. Překážky v budování jednotného evropského trhu	12
1.6. Evropský hospodářský prostor	14
1.7. Schengenský prostor	14
1.8. Efekty jednotného trhu	16
2. ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO INTRAKOMUNITÁRNÍHO OBCHODU	
17	
2.1. Volný pohyb zboží	17
2.2. Volný pohyb služeb	24
2.2.1. Liberalizace finančních služeb	25
2.2.2. Liberalizace bankovních a pojišťovacích služeb	25
2.2.3. Liberalizace dopravních služeb	27
2.2.4. Liberalizace trhu s elektřinou	28
2.2.5. Česká republika a volný pohyb služeb	28
2.3. Daně ze zboží a služeb	31
2.3.1. Daň z přidané hodnoty	31
2.3.2. Spotřební daň	34
2.3.3. Daňové sklady	34
2.3.4. Intrastat	35

3.	VOLNÝ POHYB KAPITÁLU V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE	38
3.1.	Volný pohyb kapitálu	38
3.2.	Volný pohyb investic	39
3.3.	Svoboda podnikání	41
4.	VOLNÝ POHYB OSOB V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE.....	42
4.1.	Volný pohyb osob	42
4.1.1.	Česká republika a volný pohyb osob	43
4.2.	Volný pohyb pracovních sil	45
4.2.1.	Česká republika a pracovní síly v Evropské unii.....	48
4.2.2.	Česká republika a zaměstnávání cizinců	49
5.	DOPADY EKONOMICKÉ KRIZE NA EKONOMICKÉ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY	50
	ZÁVĚR	54
	SEZNAM TABULEK	56
	SEZNAM GRAFŮ	56
	SEZNAM ZKRATEK	57
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	58
	SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Tato bakalářská práce byla vypracována na téma Ekonomické vztahy České republiky v rámci jednotného trhu Evropské unie. Evropskou unií tvoří 28 států, které vzájemně ekonomicky spolupracují. Jednotný trh vznikl proto, aby se usnadnilo, zjednodušilo a rozšířilo obchodování mezi státy, které jsou členy Evropské unie.

Česká republika je malá otevřená ekonomika ve středu Evropy, která nemůže produkovat všechny komodity tvořící domácí poptávku a musí tedy obchodovat s ostatními státy. Připojení České republiky k Evropské unii bylo významným momentem pro českou ekonomiku. Česká republika se zapojila do jednotného trhu bez hranic. Díky tomuto připojení může Česká republika obchodovat s ostatními státy Evropské unie, aniž by bylo zboží diskriminováno. Obchod České republiky se státy Evropské unie se stal významným faktorem celkového zahraničního obchodu České republiky.

Cílem této bakalářské práce je popsat problematiku vývoje a uvolňování jednotného trhu Evropské unie. Dalším tématem je problematika vstupu České republiky do Evropské unie související s volným pohybem zboží, služeb, kapitálu, osob a znalostí. Tato problematika se týká legislativ a smluv, které museli být přijaty a začleněny do právního systému. Česká republika obchoduje se všemi členskými státy. Hlavním strategickým partnerem v rámci Evropské unie je Německo, na jehož obchodu je Česká republika závislá. Jak prohlásila Angela Merkel: „Česká republika je černý kůň německé ekonomiky.“ Podrobnější statistická analýza je proto uvedena na příkladu s Německem, jako našeho hlavního obchodního partnera. Toto vzájemné obchodní partnerství je zkoumáno od roku 2001 do roku 2012, v případě dostupnosti dat, tak do roku 2013. Toto časové rozmezí pomůže zachytit vývoj před i po vstupu do Evropské unie a také pomůže znázornit vliv a spolupráci na společném evropském trhu.

Poslední kapitola se zabývá postavením České republiky v rámci jednotného trhu Evropské unie. Cílem bude hodnotit, zdali byl vstup České republiky do Evropské unie přínosem. Dále je hodnocen vliv Evropské unie na ekonomiku České republiky při krizi v roce 2008 a hodnocení vstupu do Evropské unie. Veškeré statistické údaje budou čerpat převážně z Českého statistického úřadu a České národní banky.

1. JEDNOTNÝ TRH EVROPSKÉ UNIE

1.1. Jednotný trh

Společný trh, později označován jako jednotný nebo vnitřní trh, je postaven na pěti základních svobodách, kterými jsou:

- a) volný pohyb zboží
- b) volný pohyb služeb
- c) volný pohyb kapitálu
- d) volný pohyb osob
- e) volný pohyb znalostí

O vytvoření jednotného trhu v rámci Evropské unie usilovaly státy už od vytvoření Evropského hospodářského společenství v roce 1957. Jeho cílem bylo zajistit ekonomickou konkurenceschopnost Evropské unie i v rámci jejího trhu, snížit nezaměstnanost, zvýšit efektivnost a spolupráci a zajistit další společné výhody. Jednotný trh je jádrem pro fungování obchodu a ekonomických vztahů v současné Evropské unii. Na jednotném trhu se mohou lidé, zboží, služby a kapitál pohybovat svobodně a nejsou omezovány hranicemi států ani jinými překážkami. V současnosti se hovoří ještě o páté svobodě, kterou je volný pohyb znalostí. Jednotný trh Evropské unie funguje již od roku 1993 a je největším světovým trhem (500 milionů spotřebitelů).

- Volný pohyb zboží znamená, že zboží vyrobené nebo uvedené na trh v kterémkoliv členském státě EU se může na trzích dalších členských zemí volně pohybovat.
- Volný pohyb služeb označuje svobodu přeshraničního poskytování služeb a svobodu usazování a podnikání v libovolném státě EU.
- Volný pohyb kapitálu je přeshraniční převod peněz a jiných majetkových hodnot za účelem investic.
- Volný pohyb osob značí, že občané EU mohou cestovat do jiného členského státu za prací, studiem, turistikou a podnikáním.

- Volný pohyb znalostí neboli otevření společného výzkumného prostoru se v dnešní době označuje jako pátá svoboda.

K dokončení vnitřního trhu přispívá zásada vzájemného uznávání, odstraňování fyzických a technických překážek a normalizace.

1.2. Příprava jednotného trhu v Evropské unii

Ve 20. století se Evropa postupně ekonomicky a politicky měnila. Po druhé světové válce byla v Evropě ekonomická i politická krize a hledalo se řešení, které by zabránilo dalším válkám na evropském kontinentě. Mezi prvními organizacemi, se kterými souhlasilo více evropských států, vznikla v roce 1947 Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC). Tuto organizaci podepsalo 13 států jako součást Programu obnovy Evropy. V Evropě vznikala první integrační seskupení; Benelux jako seskupení států Belgie, Nizozemska a Lucemburska a v roce 1952 Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO). Mezi zakládajícími členy ESUO patřila Francie, Německo, Nizozemsko, Belgie, Lucembursko a Itálie. Na základě Římské smlouvy podepsané v Římě 25. března 1957 vzniklo Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství atomové energie (EUROATOM). Hlavním cílem Římské smlouvy bylo vytvoření jednotného společného vnitřního trhu do 12 až 15 let od vzniku EHS. Smyslem bylo odstranit základní bariéry obchodu a vybudovat celní unii. V roce 1960 4. ledna vzniklo další společenství Evropské společenství volného obchodu (ESVO) iniciované Velkou Británií. Mimo Velké Británie se k ESVO připojili také Rakousko, Dánsko, Norsko, Portugalsko, Švédsko a Švýcarsko. 8. dubna 1965 byla podepsána Slučovací smlouva, která v polovině roku 1. července 1967 spojila ESUO, EUROATOM a EHS do tzv. Evropských společenství, ale neovlivnila právní subjektivitu jednotlivých států [3, str. 33]. Tato Evropská společenství vytvořila pásmo volného obchodu. Pásmo (zóna) volného obchodu je systém, kdy dochází k odstranění restrikcí v podobě cel a množstevních omezení na zboží tzv. dovozních kvót mezi jednotlivými členskými státy. Vůči nečlenským státům se však jednotlivé členské státy chovají dle svého uvážení. Již v roce 1968 byla vytvořena celní unie a byl zaveden společný celní sazebník pro obchod se třetími zeměmi. Zrušeny byly cla a kvóty mezi členskými státy. Budování celní unie bylo dokončeno 31. prosince 1969 [2, str. 47].

Celní unie je forma makroekonomické integrace zajišťující společnou zahraniční a obchodní politiku vůči nečlenským zemím [1, str. 12].

Dosažení celní unie mezi členskými státy byl velký pokrok a úspěch. V 70. letech byla surovinová a energetická krize, která zapříčinila stagnaci dalšího vývoje a ovlivnila hospodaření evropských států, nezaměstnanost a snížila ekonomickou dynamiku v Evropě. Evropská společenství byla utlačována silícími ekonomikami Japonska a Spojených států amerických. Hlavními problémy obchodu mezi evropskými státy byly rozdílné technické normy (tzv. mimotarifní bariéry), rozdílné standardy a rozdílné zákony na ochranu spotřebitelů, zdraví a životního prostředí. Toto jsou důvody, proč nebylo dosaženo cíle EHS. Evropská integrace jako metoda spolupráce nebyla sdílána všemi členskými státy, a proto byla v roce 1970 založena tzv. Evropská politická spolupráce (ESP), která měla sladit zahraniční politiky. Důležitým dokumentem z roku 1975 byla tzv. Tindemansova zpráva o „stavu Evropské unie“, která byla vypracována Leo Tindemansem. Zpráva obsahovala celkovou koncepci přechodu ES k EU a naznačovala potřebu několika integračních stupňů. Tato zpráva také zmiňovala důležitost evropských summitů. Toto období v 70. a 80. letech, kdy téma budování ekonomického celku bylo v pozadí, se nazývá období „eurosklerózy“ [2, str. 51]. 7-10. června 1983 proběhlo ve Stuttgartu zasedání Evropské rady, kde hlavy států, vlád a ministři zahraničních věcí podepsali prohlášení o Evropské unii. V roce 1984 byl přijat na summitu ve Fontainebleau dokument „Smlouva k založení Evropské unie“, kde Evropská unie zastřešovala Evropské společenství, Evropský měnový fond a Evropskou politickou spolupráci.

1.3. Bílá kniha o dokončení jednotného trhu

Všechny dosavadní problémy (fyzické, technické a daňové) shrnovala Bílá kniha o dokončení vnitřního trhu. Bílá kniha schválená v roce 1985 Evropskou radou v Milánu je programem postupného odstraňování těchto překážek na vnitřním trhu a formuluje opatření potřebná k dokončení vnitřního trhu [4, str. 124]. Tato Bílá kniha obsahovala i 282 legislativních opatření. Bílá kniha, zmapování bariér vnitřního trhu a zjištěné ztráty z nedokončeného společného trhu byly novým podnětem pro pokračování vzniku jednotného trhu. V roce 1986 byla doplněna Římská smlouva přijetím Jednotného evropského aktu, který měl velký význam na dobudování

jednotného vnitřního trhu [1, str. 19]. Smlouva o Evropské unii byla podepsaná v Maastrichtu 7. února 1992 a posunula integraci Evropské unie zase o krok dál. Smlouva vstoupila v platnost 1. listopadu roku 1993 a dala základ pro vytvoření hospodářské a měnové unie, pro budoucí jednotnou měnu a pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Jednotná měna euro začala být používána 1. ledna 1999 jako oficiální měna 11 států; v Belgii, Finsku, Francii, Irsku, Itálii, Lucembursku, Německu, Nizozemsku, Portugalsku, Rakousku a Španělsku. Euro bylo používáno u bezhotovostních plateb. V roce 2002 pak byly zavedeny i hotovostní platby v euro mincích a bankovkách. Euro je nyní jednou z hlavních světových měn, kterou používá 18 z 28 států Evropské unie a také i některé další nečlenské země.

Pro Českou republiku je důležitá Smlouva o přistoupení k Evropské unii ze dne 16. dubna 2003, která byla podepsána mezi 15 členy EU a 10 nově přistupujícími státy. Další významným dokumentem je Lisabonská smlouva z Lisabonu z prosince roku 2007, která vstoupila v platnost až po ratifikaci České republiky 1. prosince 2009. Je zde poprvé vymezen název Evropská unie.

1.4. Jednotný evropský akt

Jednotný evropský akt patří k nejdůležitějším smlouvám. Akt byl podepsán v Haagu a v Lucemburku v roce 1987 a představoval první doplnění Římské smlouvy. Jednotný evropský akt začal platit 1. července 1987 a byla to první série opatření, která měla za úkol pomoci oživit ekonomiku evropské unie a také zaměstnanost. Jednotný evropský akt stanovil, že do konce roku do 31. prosince 1992 by měl být dokončen vývoj jednotného vnitřního trhu, tj. „oblasti bez vnitřních hranic.“ Jeho cílem bylo odstranění zbývajících překážek obchodu tak, aby mohl vzniknout vnitřní trh s volným pohybem zboží, osob, služeb a kapitálu, a aby došlo k odstranění bariér pohybu komodit, služeb i výrobních faktorů. Jednotný evropský akt také stanovil změny v rozhodovacích mechanismech, kdy Evropský parlament získal větší pravomoci. Jedním z důležitých ustanovení bylo, že pro přijímání harmonizačních norem a směrnic v Radě stačí ve většině případů kvalifikovaná většina místo dosud aplikované jednomyslnosti. To mělo pomoci rychlejšímu aplikování směrnic a norem do praxe a rychlejším krokům pro vytvoření a dokončení vnitřního trhu. Hlasování kvalifikovanou většinou způsobilo, že na konci roku 1992 bylo aplikováno 80%

směrnic z Bílé knihy. I přesto, že nebyly v právních normách států všechny legislativy nebo byly některé z nich nesprávně implementovány, se do roku 1993 se realizovala většina předpokládaných opatření. 1. leden 1993 je považován za den „dokončení“ a „spuštění“ vnitřního trhu. [1, str. 19]. „Termín dokončení vnitřního trhu, který se objevuje v dokumentech EU, nelze chápat jako dosažení jeho konečné podoby. Ve skutečnosti je vytváření vnitřního trhu EU kontinentálním procesem, který nikdy nelze považovat za dokončený. Je tomu tak proto, že program vnitřního trhu musí neustále reagovat na podněty zvenčí (např. globalizace, klimatické změny, závislost na zásobování energií, dopady finanční a hospodářské krize aj.) a také na podněty vnitřní (např. stárnutí populace a také úprava zjednodušování legislativy)“ [33]. Na základě dohod EU s Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem se většina pravidel uplatňuje i v těchto zemích.

V příloze A jsou tyrkysově vyznačeny členské státy Evropské unie v roce 2014. Fialově jsou vyobrazeny kandidátské země, oranžově potenciální kandidáti a zeleně státy, které odmítly členství.

1.5. Překážky v budování jednotného evropského trhu

Evropský trh ani po zrušení cel a kvót nedosahoval integračního stupně volného obchodu. Vznik jednotného vnitřního trhu byl brzděn odlišnými technickými normami a rozdílnými předpisy jednotlivých členských států. Jednotlivé státy také porušovaly volnou soutěž ve volném pohybu zboží. „Všechny tyto obchodní bariéry vedly k tomu, že na hranicích mezi členskými zeměmi byl i nadále kontrolován pohyb zboží, aby mohly být prováděny platby daně z přidané hodnoty, spotřební daně“ a další poplatky [1, str. 161]. Z tohoto důvodu bylo i vytvoření trhu jako prostoru bez vnitřních hranic neúplné ve všech v oblastech. Čtyři svobody se vzájemně doplňují, a proto bariéry, které přetrvávají v jedné oblasti, mohou ohrozit fungování ostatních svobod.

K neúplnosti jednotného trhu také přispěly viditelné i neviditelné překážky a zejména pak překážky fyzického, technického a daňového charakteru. Všechny tyto bariéry byly shrnuty v rámci Bílé knihy.

- 1) Fyzické (věcné) překážky** patří mezi překážky viditelné. Jedná se o všechny administrativní překážky jako je existence hranic a hraničních kontrol osob

a zboží. Hraniční kontroly mohly být zrušeny pouze za předpokladu, že oprávněné požadavky jsou upraveny jiným způsobem. Clo a další poplatky nesměly být mezi členskými zeměmi vybírány. Hranice musely být zabezpečeny hlavně zvenčí, a proto vznikly důkladnější kontroly na vnějších hranicích a tzv. poplatkový systém ES, Tento systém je platný při dovozech ze třetích zemí a je vybírán na vnějších hranicích.

- 2) **Technické překážky.** Do této skupiny spadají především normy a předpisy týkající se zboží (automobily, stroje, hračky), služeb, zdraví (potravin, léky) a bezpečnosti (elektrický proud, elektrické přístroje, stavby). Řadí se sem také problém při uznávání kvalifikace, která je rozdílná v členských státech. Problém technických norem byl řešen stanovením podrobných předpisů podle Rady pro určité výrobky, které rozpracovávaly jednotlivé evropské organizace. Druhým způsobem bylo vzájemné uznávání předpisů a výrobků vyrobených v EU, které byly možné prodávat v jakémkoli členském státu. Technické normy byly sjednoceny pod značkou „CE“, která je podrobněji uvedena ve volném obchodu zboží.
- 3) **Překážky daňového charakteru** tvořily rozdíly zejména v sazbách u nepřímých daní, které výrazně ovlivňují cenu zboží, a tím pádem ovlivňují i konkurenceschopnost tohoto zboží. Na základě čl. 99 Smlouvy o ES byl již v roce 1967 schválen společný systém daně z přidané hodnoty. Od 70. let zaváděly všechny státy daň z přidané hodnoty (DPH), která spolu se spotřební daní způsobovala rozdílnou cenovou úroveň výrobků. DPH v rámci práva EU/ES řeší směrnice o DPH, konkrétně se jedná o Směrnici 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty. Spotřební daně a výši sazeb na alkohol, minerální oleje či tabákové výrobky se však nepodařilo sjednotit. V rámci EU byly stanoveny pouze minimální sazby.

Evropská komise vydala zprávu s názvem Evropa 1992 – komplexní výzva, kde byly vyčísleny náklady na odstranění všech podmínek ve výši 200 mld. EUR [7, str. 91].

Je ale stále potřeba jednotný trh zlepšovat a využít jeho maximální potenciál. Je důležité zlepšit právní regulaci a dohled nad finančními službami a bankovníctvím. Finanční krize v roce 2008 ukázala nedostatky u jednotlivých států, ale zároveň pomohla zlepšit fungování jednotného trhu, protože finance jsou nyní pod dohledem jednoho orgánu

a jsou kontrolovány jednotným souborem pravidel. V dubnu 2011 přijala Evropská komise Akt o jednotném trhu I. Tento akt obsahoval 12 opatření k vyššímu růstu, konkurenceschopnosti a sociálnímu pokroku. Jedním z návrhů bylo zavedení „evropského profesního průkazu“, aby bylo snazší a rychlejší uznávat kvalifikaci v jiné zemi. V říjnu 2012 v Aktu o jednotném trhu II bylo uvedeno dalších 12 opatření pro 4 oblasti: integrované sítě, přeshraniční mobilita jednotlivců a firem, digitální ekonomika a opatření posilující soudržnost a spotřebitelské výhody.

1.6. Evropský hospodářský prostor

Evropský hospodářský prostor (EHP) vznikl 1. ledna 1994 spojením Evropského společenství a Evropského sdružení volného obchodu (EFTA). Tento ekonomický prostor se ale neshoduje s územím Evropské unie. Do Evropského hospodářského prostoru patří kromě členských států Evropské unie i Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Občané Švýcarska odmítli vstup do EHP v referendu v roce 1992. Tato smlouva rozšířila garanci čtyř základních svobod nejen mezi státy Evropské unie, ale i mezi státy Evropského sdružení volného obchodu. Vznikla tak jedna velká společná zóna volného obchodu upravená podobně, jak to určovala Římská smlouva z roku 1957. Evropský hospodářský prostor umožňuje občanům možnost výběru, kde chtějí žít, studovat, pracovat nebo strávit důchod. Aktuální Evropský hospodářský prostor a začleněné státy jsou zobrazeny v příloze B.

1.7. Schengenský prostor

Schengenský prostor je prostor, ve kterém nejsou na společných státních hranicích zemí Evropské unie žádné kontroly. Tento proces začala dne 14. června 1985 Schengenská dohoda, která byla uzavřena mezi pěti členskými zeměmi ES mezi Německem, Francií, Nizozemskem, Belgií a Lucemburskem. Tato dohoda zavazovala ke zjednodušení až k úplnému odstranění kontrol na společných státních hranicích. 19. června 1990 byla podepsána Schengenská prováděcí úmluva, která definovala tzv.: Schengenský prostor, což je „území států, na jejichž společných hranicích nejsou vykonávány hraniční kontroly. Bezpečnost společně chráněného území je zajištěna harmonizovanými pravidly pro ochranu vnější hranice, úzkou spoluprací v příslušných oblastech

a Schengenským informačním systémem“. Tato úmluva vstoupila v platnost 26. března 1995 [2, str. 56]. Schengenská úmluva nebyla součástí pravidel Evropské unie, přesto se postupně stala jedním z jejích hlavních pilířů.

V průběhu 90. let 20. století se Schengenský prostor začal rozšiřovat. V roce 1990 přistoupila Itálie, v roce 1991 Španělsko a Portugalsko a v roce 1992 Řecko. Po dalším rozšíření Evropské unie v roce 1995 se přidalo Rakousko a Finsko, Švédsko a Dánsko následovaly v roce 1996. V roce 1995 se odstranily hraniční zábrany. Součástí Schengenského prostoru není pouze Velká Británie a Irsko, které mají trvalou výjimku zachování hraničních kontrol z důvodu jejich ostrovní geografické polohy. Tyto dvě země uplatňují určitá opatření a čerpají jen některé výhody plynoucí ze Schengenského prostoru. Norsko, Island a Švýcarsko jsou naopak členy Schengenského prostoru i přesto, že nejsou členy Evropské unie. 21. prosince 2007 se Schengenský prostor rozšířil o dalších 9 zemí - Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko, které se staly členy Evropské unie v roce 2004. Do Schengenského prostoru přistoupilo v prosinci 2008 Švýcarsko a 19. prosince 2011 i Lichtenštejnsko. Schengenský prostor celkově dnes tvoří 26 zemí (22 členských zemí Evropské unie plus Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko). V současné době usilují o vstup také Bulharsko, Rumunsko a Kypr viz příloha C [20]

Hraniční kontroly na mezinárodních letištích při letech uvnitř Schengenu skončily 29. března 2009. Dalším důsledkem tvorby Schengenského prostoru a absenci hraničních kontrol na vnitřních hranicích nahrazuje rozsáhlá spolupráce a vysoké schengenské standardy, které stanovují pravidla v mnoha oblastech, sahajících od policejní a justiční spolupráce přes vízové a konzulární záležitosti až po ochranu osobních údajů. Byl vytvořen také tzv. Schengenský informační systém (SIS a SIS II), což je evropská databáze a informační systém, kde jsou veškeré záznamy o hledaných, pohřešovaných či nežádoucích osobách a po odcizených věcech jako jsou automobily, registrační značky, cestovní doklady, bankovky, zbraně a další. Z hlediska bezpečnostního mají všechna tato opatření znemožnit zneužívání svobody pohybu ke kriminálním aktivitám. Tento systém nejvíce využívají nejvíce celní orgány a policie [21].

1.8. Efekty jednotného trhu

Proces uvolňování a docílení jednotného vnitřního trhu trval velmi dlouho, ale jeho zavedením byly dosaženy dva cíle. Ekonomickým cílem bylo zvýšení a udržení ekonomické prosperity, zatímco politickým cílem bylo dosažení užšího spojení evropských národů. I přesto, že tento trh se stále ještě vyvíjel a zlepšoval všechny čtyři základní svobody pohybu, byla v roce 1986 ustanovena Komise expertů pod vedením Paola Cecchiniho, aby zjišťovala vliv překážek vstupu na národní trhy a ekonomiky členských zemí. Zpráva komise posuzovala makro i mikroekonomické analýzy důsledků. Tzv. Cecchiniho report: „Evropa 1992 - komplexní výzva“¹ byl vydán v roce 1988. Zpráva poukázala na málo liberální prostředí a příliš velká omezení státního sektoru. Zpráva předpovídala zvýšení průměrného GDP_{ES} ², pokles inflace a vytvoření 1,75 mil. pracovních míst. Cecchiniho report podal ucelený přehled o vývoji integračního procesu a identifikoval tři nejvýznamnější typy efektů [4, str. 129].

- 1) **Alokační efekt** je vliv integračních procesů na rozložení výrobních faktorů a jejich koncentraci v některých regionech, což může být v krátkodobém období negativní vliv na nezaměstnanost, veřejné výdaje a úpadek neefektivní výroby. Ve střednědobém období je vyšší míra výnosnosti.
- 2) **Akumulační efekt** je efekt, kdy jsou výrobní faktory akumulovány, a ve střednědobém období se zvýší míra investic. Akumulační efekt také vede k mezinárodní dělbě práce, protože rozděluje geograficky výrobu a prohlubuje specializaci.
- 3) **Lokalizační efekt** může zmenšovat rozdíly hospodářské úrovně díky mobilitě výrobních faktorů a produktů. Na druhé straně nemusí být rozdíly sbližovány, ale spíše rozdělovat bohaté a chudé oblasti, protože podle alokačního a akumulačního efektu, investice plynou do regionů s vyšší výnosností

¹ Čl. 67 Smlouvy o Evropské unii

² Gross Domestic Product – Hrubý domácí produkt

2. ZAPOJENÍ ČESKÉ REPUBLIKY DO INTRAKOMUNITÁRNÍHO OBCHODU

Intrakomunitární obchod nebo také vnitro-unijní obchod je obchod mezi členskými státy Evropské unie na vnitřním trhu. Intrakomunitární obchod zahrnuje dvě ze čtyř základních svobod; volný pohyb zboží a volný pohyb služeb. Tento obchod se zbožím a službami probíhá mezi státy bez omezení, bez celních kontrol, cel, množstevních opatření a bez hraničních kontrol.

Česká republika vstoupila do Evropské unie 1. května 2004 a stala se tak součástí rozsáhlého jednotného trhu EU. Tento vstup přinesl mnoho změn v obchodě s členskými státy Evropské unie, protože Česká republika musela akceptovat všechny podmínky a požadavky stanovené Evropskou unií. Vstupem do EU byli v zahraničním obchodě mezi členskými státy a Českou republikou odstraněny všechny překážky. Celní dohled a celní kontroly zboží byly zrušeny, přestalo se provádět celní odbavení, zrušila se clo a množstevní omezení. V České republice byly vstupem do EU zrušeny také všechny bezcelní obchody tzv. duty-free. Tyto obchody zůstaly pouze na letištích a dalších tranzitních místech. Všechna tato uvolnění a zjednodušení vedla k nárůstu obchodu se zbožím a službami.

2.1. Volný pohyb zboží

Volný pohyb zboží byl realizován jako první v procesu vytváření jednotného trhu. Tato svoboda umožňuje volný pohyb produktů mezi členskými zeměmi Evropské unie bez jakýchkoliv překážek. Tento pohyb má být tak bezproblémový jako pohyb v zboží v rámci jednoho státu. „1. Společenství je založeno na celní unii, která pokrývá veškerý obchod se zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.“ Ve Smlouvě o fungování Evropské unie je také uvedeno, že „ustanovení se týkají výrobků, které pocházejí z členských států, jakož i těch výrobků pocházejících ze třetích zemí, které jsou v členských státech ve volném oběhu“ (Smlouva o fungování EU, část III, hlava II).

Hlavními překážkami volného obchodu byla cla, kvantitativní neboli dovozní kvóty a dávky s rovnocenným účinkem. Prvním krokem k dosažení volného obchodu bylo jejich zrušení, které proběhlo úspěšně v roce 1968. Mezi největší problémy patřily fyzické a technické překážky, rozdílné domácí předpisy a rozdílná DPH v různých zemích. Existovaly dva způsoby, jak dosáhnout volného pohybu zboží; vzájemným uznáváním a sjednocením (harmonizací) rozdílných technických předpisů [7, str. 92].

Technické překážky byly odstraňovány pomocí harmonizace státních předpisů a technických směrnic, které sjednocovaly nároky na výrobky. Přijímání směrnic bylo náročné a zdlouhavé, a proto byla v roce 1979 Evropským soudním dvorem rozšířena metoda vzájemného uznávání výrobků, aby urychlila postup při uvolňování vzájemného obchodu. Tato metoda harmonizovala pouze základní požadavky pro skupiny výrobků, aby byla zabezpečena bezpečnost, zdraví či ochrana životního prostředí. Značka CE označuje kvalitu a bezpečnosti výrobku pro všechny výrobky na území EU. Celková harmonizace právních předpisů potravin ale neproběhla. Podle čl. 30 Smlouvy o ES zůstává vydávání právních předpisů v kompetenci jednotlivých států. U léčiv nebyl zajištěn jejich volný pohyb z důvodu rozdílného schvalování léků. Až postupem času od roku 1993 byl jejich trh uvolňován pod dozorem Agentury ES pro léčiva.

„Ve vzájemném obchodě platí zásada, že výrobek legálně vyrobený a uvedený na trh v jednom členském státě musí mít volný přístup i na trhy všech ostatních členských zemí EU, bez ohledu na to, zda odpovídá předpisům těchto členských států“ [7, str. 92]. Označení CE, znamená, že výrobek prošel tzv. certifikací, která prověřuje shodu výrobků s technickými požadavky a požadavky směrnic nařízené Evropskou unií. Členské státy si pak navzájem důvěřují a navzájem si uznávají výsledky těchto testů.

2.1.1. Česká republika a obchod se zbožím s Evropskou unií

Česká republika obchoduje se všemi státy Evropské unie. Tento obchod v rámci Evropské unie je korigován několika zákony a nařízeními jako je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 o statistice Společenství týkající se obchodu se zbožím mezi členskými státy, Nařízení Komise (ES) č.1982/2004 atd. Dále tento zahraniční obchod je také upraven právními předpisy: Zákonem č.13/1993 Sb., celním zákonem, Zákonem č. 185/2004 Sb., o celní správě České republiky atd.

Vývoz z České republiky v rámci Evropské unie

Vývoz vyjadřuje hodnotu zboží odeslaného do zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v zahraničí. Celkový vývoj zahraničního obchodu se státy Evropské unie v letech 2000 až 2013 je uveden v tabulce č. 1 a v příloze D na grafu č. 1. Za rok 2013 uvádím pouze předpokládané výsledky, neboť skutečné hodnoty ještě nejsou dostupné. Zahraniční obchod před vstupem do Evropské unie se pohyboval okolo 1 200 mld. Kč pro dovoz i vývoz zboží. Dovoz převažoval nad vývozem, a proto byla bilance záporná až do roku 2004. V roce 2004, tedy ten rok, kdy Česká republika přistoupila do Evropské unie, se otevřel vnitřní trh a vyrovnala se hodnota dovozu i vývozu na přibližných 1 700 mld. Kč. V roce 2004 poprvé Česká republika vyvezla více zboží, než dovezla, a proto byla kladná bilance zahraničního obchodu s Evropskou unií. Kladná bilance pokračovala i v následujících sledovaných letech. Nejvyšší obrat zahraničního obchodu a nejvyšší kladná bilance byly v roce 2012 a to již 2 486 mld. Kč. V roce 2013 se ale opět předpokládá zvýšení zahraniční spolupráce s EU. Hodnota zahraničního obchodu respektive vývozu do EU se od roku 2000 ztrojnásobila i přesto, že v roce 2008, 2009 a 2010 nastal propad z důvodu hospodářské krize. V roce 2011 byl již vývoj opět vyšší než v roce 2010. Vývoz od roku 2004 vzrostl o 1 006 mld. Kč od vstupu do Evropské unie, tedy o 67,9% a dovoz se zvýšil o 41,2% (520 mld. Kč) v porovnání s rokem 2004.

Česká republika má 10 nejvýznamnějších obchodních vývozních partnerů, do kterých vyváží více jak 75% z celkového zahraničního obchodu. Státy, do kterých Česká republika vyváží nejvíce, jsou Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velká Británie, Rakousko, Itálie, Nizozemsko, Rusko a Belgie. Z výše uvedených informací je zřejmé, že Česká republika vyváží přednostně do členských zemí Evropské unie. Vývoz z České republiky do Evropské unie dosahoval v roce 2004 87,1% na celkovém vývozu z České republiky. Každým rokem se ale snižuje podíl vývozu do zemí EU na celkovém vývozu České republiky. V roce 2010 vývoz do členských států Evropské unie dosahoval jen 84% a v roce 2012 jen 80,9%. Po celou dobu sledovaného období vyváží Česká republika přibližně o 20% více zboží do EU než Německo. Německo vyváželo od roku 2000 do roku 2012 v průměru pouze kolem 63,68%, ale v roce 2011 a 2012 již hodnota vývozu Německa klesla pod hranici 60%.

Tab. č. 1 Procentuální vývoz vybraných států do EU v %, 2000 - 2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika	86,5	85,7	87,3	87,1	85,5	85,7	85,3	84,9	84,8	84,0	83,1	80,9
Německo	63,6	63,4	64,9	64,6	64,3	63,6	64,7	63,3	62,4	60,1	59,3	57,1

Zdroj: Český statistický úřad [23], vlastní zpracování, 2014

Tab. č. 2 Vývoz ČR do EU v mld. Kč, 2000 – 2013

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	875	858	957	1480	1570	1837	2113	2107	1811	2126	2388	2486	2556

Zdroj: Český statistický úřad [13,14], vlastní zpracování, 2014.

Dovoz do České republiky v rámci Evropské unie

Dovoz vyjadřuje hodnotu zboží přijatého ze zahraničí, které přestoupilo státní hranici za účelem jeho trvalého nebo dočasného ponechání v tuzemsku. Celkový dovoz se tak skládá z přijetí ze států EU a dovozu ze třetích zemí. Česká republika opět nejvíce dováží od členských států Evropské unie; Německo, Polsko, Slovensko, Itálie, Rakousko, Francie a Nizozemsko. V roce 2000 byl podíl 75,2%, ale postupně vzrůstal až na 81,4% v roce 2005. Rok po vstupu do EU jsme dováželi nejvíce zboží. Podíl dovozu ale postupně klesal až na 74,9% v roce 2010. Od této doby se procentuální podíl drží kolem hodnoty 75%. Německo v porovnání s Českou republikou dováželo méně po celou sledovanou dobu. Německo se od roku 2000 do roku 2012 drží na přibližně stejné úrovni mezi 63-65%. Veškerá procenta dovozu z EU u obou zemí jsou uvedeny v tabulce č. 3. Hodnoty dovozu ze třetích zemí do České republiky se od roku 2000 do roku 2012 pohybovaly v rozmezí od 20% do 25% [13,14].

Dovoz zboží z Evropské unie do České republiky se za posledních 13 let zvýšil. V roce 2000 byl dovoz pouze 930 mld. Kč a nejvyšší byl v roce 2012 1 776 mld. Kč. Od roku 2007 klesal až do roku 2009, kdy statistická hodnota dovozu byla jen 1 327,8 mld. Kč. V roce 2010 se potom hodnota zvýšila na 1 527,8 mld. Kč. Předpokládaná hodnota dovozu zboží v roce 2013 má být 1 825 mld. Kč. Přesné hodnoty dovozu z Evropské unie všech třech zemí jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tab. č. 3 Podíl na dovozu vybraných států z EU v %, 2000 - 2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika	75,2	72,5	71,4	80,3	81,4	80,5	80,1	76,9	78,1	74,9	74,5	75,1
Německo	63,2	65,7	66,1	65,6	64,5	63,7	64,6	63,6	64,6	63,2	63,4	64,5

Zdroj: Český statistický úřad [23], vlastní zpracování, 2014

Tab. č. 4 Dovoz České republiky z EU v mld Kč, 2000 – 2013

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	1031	957	1028	1256	1298	1487	1692	1611	1327	1527	1715	1776	1825

Zdroj: Český statistický úřad [13, 14], vlastní zpracování, 2014

2.1.2. Česká republika a obchod se zbožím s Německem

Vývoz z České republiky do Německa

Německo je největší sousední země České republiky a je to také nejvýznamnější obchodní partner již řadu let. Ekonomiky obou zemí jsou velice provázané a vztahy jsou na vysoké úrovni. Česká republika je na obchodu s Německem hodně závislá. Společná ekonomická spolupráce je založena na dvoustranných smlouvách a dohodách a v roce 2003 byla ekonomická spolupráce upravena řadou multilaterálních dohod. V příloze E na obrázku je vidět, že Německo je po několik let náš hlavní partner v zahraničním obchodě v dovozu i vývozu. Celková tabulka zahraničního obchodu České republiky se všemi státy evropské unie včetně bilance je uvedena v příloze F.

Nejvýznamnější dohody ekonomického charakteru:

- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Spolkové republiky Německo o podpoře a vzájemné ochraně investic č. 573/1992 Sb., podepsána dne 2. 10. 1990 v Praze, platná od 2. 8. 1992,
- Dohoda mezi Československou socialistickou republikou a Spolkovou republikou Německo o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu

a majetku č. 18/1984 Sb., podepsána dne 19. 12. 1980 v Praze, platná od 17. 11. 1983,

- Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou SRN o dalším rozvoji hospodářské, průmyslové a technické spolupráce č.83/1975 Sb., podepsaná de 22. 1. 1975 v Bonnu, platná ode dne podpisu,

Mezi nejvýznamnější multilaterální dohody patří:

- Evropská dohoda zakládající přidružení mezi českou republikou na straně jedné a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé č. 7/1995 Sb.

Po vstupu do Evropské unie, na základě Smlouvy o přistoupení k Evropské unii podepsané dne 16. dubna 2003 v Aténách, platnost těchto dohod s Německem nebyla zrušena, i když některá ustanovení byla překonána nebo byla překryta legislativou EU.

Německo je pro Českou republiku vývozní partner číslo 1, s průměrnými 30% na celkovém zahraničním vývozu, ale jeho podíl každoročně klesá. V roce 2000 směřovalo do Německa 40% našeho vývozu, ale v roce 2004 to bylo už jen 36%. V roce 2012 pokles vývoz jen na 31%. V roce 2008 poprvé za celou dobu spolupráce klesl objem vývozu do Německa z důvodu ekonomické krize a z důvodu zhoršené poptávky po českém zboží. V roce 2009 bylo vyvezeno zboží za pouhých 694 mld. Kč. Následující roky ale vývoz překonal doposud nejvyšší hranice a dosáhl rekordní výše 966 mld. Kč v roce 2012.

Tab. č. 5 Vývoz České republiky do Německa v mld. Kč, 2000 – 2013

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Německo	484	457	507	623	628	684	762	759	694	819	927	966	987

Zdroj: Český statistický úřad [29,30], vlastní zpracování, 2014

Z pohledu Německa se ale Česká republika jako dovozní partner nevejde ani do první desítky, je až na 12 místě s podílem 3%. Nejvíce obchodujeme s Bavorskem, které má výhodnou polohu, protože leží hned za hranicemi s Českou republikou. Severní Porýní-Vestfálsko a Bádensko-Virtembersko, Sasko, Dolní Sasko a Hesensko jsou další významné spolkové republiky pro zahraniční obchod s Českou republikou. Na těchto šest spolkových zemí připadá 85% našeho vývozu a 65% našeho dovozu z Německa.

Zboží, které dovážíme do Německa, je různorodé, ale nejvíce vyvážíme stroje a dopravní prostředky, jejichž podíl na celkovém vývozu je více jak 50%, dále se jedná o tržní výrobky tříděné podle materiálu, průmyslové spotřební zboží.

Struktura skupiny stroje a dopravní prostředky má celkový podíl na vývozu v průměru více jak 50%, ale tato skupina obsahuje tři hlavní podskupiny. Jedná se o silniční vozidla, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, a kancelářské stroje a zařízení k automatickému zpracování dat. Všechny ostatní výrobky spadají do kategorie ostatní [35].

Do Německa proudí z České republiky hlavně zboží od firem pod zahraniční kontrolou a z českých firem, které nemají v Německu žádné pobočky, ale pouze využívají různé mezičlánky. Pro udržení vysoké úrovně obchodní spolupráce České republiky s Německem se musí firmy pod zahraniční kontrolou udržet na německém trhu. Je nutno vytvořit systém, který by pomohl českým firmám proniknout a udržet se na německém trhu. Dalším důležitým faktorem je, aby se české firmy ze subdodavatelů dostaly do pozice generálních dodavatelů.

Dovoz do České republiky z Německa

V tabulce č. 7 je zobrazen vývoj dodávaného zboží v mld. Kč. Ve sledovaném období se statistická hodnota dovozu zvyšovala ze 464 mld. Kč na 699 mld. Kč v roce 2012. Nejvyšší procento dovozu z Německa bylo v roce 2003, kdy procentuální hodnota byla 45,38%. V tomto roce byla hodnota dovozu 469,3 mld. Kč. Naopak nejnižší procento 39,77% bylo v roce 2008. Nejvyšší hodnota 670,6 mld. Kč byla dosažena v roce 2007. V roce 2009 naopak nastal propad na pouhých 528 mld. Kč z důvodu ekonomické krize. V roce 2010 se dovoz opět zvýšil na 613,7 mld. Kč, což v rámci dovozu z Evropské unie tvořilo 40,17%. V roce 2012 byl dovoz nejvyšší a to 699 mld. Kč. Se vstupem České republiky do Evropské unie se dovoz každým rokem zvyšoval.

Tab. č. 6 Dovoz České republiky z Německa v mld. Kč, 2000 – 2013

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Německo	464	430	469	554	550	599	670	643	528	613	689	699	718

Zdroj: Český statistický úřad [29,30], vlastní zpracování, 2014

Komoditní struktura dovozu České republiky z Německa je hodně podobná struktuře českého vývozu. Nejvíce dovážíme stroje a dopravní prostředky, které zaujímaly 44,7% z celkového dovozu. Česká republika nejvíce dováží tržní výrobky tříděné dle materiálu a chemikálie a příbuzné výrobky.

Bilance vzájemného obchodu s Německem je kladná. Je zapotřebí zmínit, že uvedené statistické hodnoty dovozu jsou menší než statistické hodnoty vývozu. Z toho vyplývá, že vyvážíme víc, než z Německa dovážíme.

2.2. Volný pohyb služeb

Volný pohyb služeb znamená, že poskytovatel služeb může nabízet či provozovat své služby na území kteréhokoliv členského státu Evropské unie jako by byl příslušník tohoto státu. Podnikání v rámci Evropské unie může nabývat dvou podob, a to poskytováním služeb přes hranice nebo usazováním podnikání na území jiného členského státu. Poskytování služeb přes hranice znamená, že podniky v jednom členském státu mohou poskytovat své služby i příslušníkům jiného členského státu, ale při tomto obchodu se nemusí nikdo přemísťovat. Tento způsob rozvíjel telekomunikační i informační technologie. Druhý způsob, usazování na území jiného členského státu znamená, že podnik se může přesídlit do jiného členského státu nebo si tam může založit pouze další pobočku za podmínek, jako mají ostatní firmy v tomtéž státě [32].

System formálního pohybu služeb byl uvolněn již v roce 1970, ale pod podmínkou uznávání národních předpisů. Problém byl v uznávání různých profesí, kvalifikací a vzdělání a ve velkých rozdílech v nárocích na založení podniku v různých státech. Nejprve se začaly odstraňovat nejvýznamnější překážky. Na prvním místě bylo vzájemné uznávání kvalifikací získané na území jiného členského státu a nařízení stejných podmínek pro vykonávání podnikání ve všech členských státech Evropské unie. Mezi nejvýznamnější odvětví s nejvíce rozvinutou spoluprací mezi státy patří služby finanční, dopravní a telekomunikační. Postupně se v tomto pořadí musely zharmonizovat také další služby jako je bankovníctví či pojišťovnictví [32]. I přesto, že liberalizace trhu probíhá celkem úspěšně, ale pomalu, i zde stále najdeme překážky, které brání zakládání firem či poboček v jiných státech Evropské unie. Mezi tyto

překážky řadíme vysoké počáteční náklady při zakládání firem, dlouhotrvající proces vyřízení žádosti o povolení od úřadů či oblasti podnikání, ve kterých hraje významnou roli monopolistická firma na území členského státu. 12. prosince 2006 byla schválena směrnice ES 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu, která usiluje o odstranění všech bariér volného pohybu služeb. Česká republika tuto směrnici implementovala i do právního řádu a to zákonem č. 222/2009 Sb. o volném pohybu služeb z 28. prosince 2009.

2.2.1. Liberalizace finančních služeb

Liberalizace finančních služeb byla důležitým, ale komplikovaným krokem při přechodu na jednotnou měnu. Měnová unie vyžadovala snadný přístup ke kapitálu. V roce 1999 byl vydán Akční plán finančních služeb, který přijal opatření jako možnost získat a uložit kapitál kdekoliv.

Spojování finančního trhu vedlo k udržování, posilování a růstu evropské spolupráce a spolupráce mezi podniky v Evropské unii. Konkurence, inovace a ceny zůstaly na stejné úrovni.

2.2.2. Liberalizace bankovních a pojišťovacích služeb

Liberalizace bankovních služeb probíhala pomocí dvou směrnic z roku 1977 a z roku 1989. Tyto směrnice harmonizovaly podmínky vzniku, existence a udělení licencí bankám v členských státech. Kontrolu bank má na starosti domovský orgán a výsledky se navzájem uznávají. Banka, která získala oprávnění v domovském státě, může automaticky vytvářet pobočky v jiných členských státech EU. Tento systém měl za následek větší konkurenci schopnost bankovních služeb a vytvoření nových produktů. Otevřením trhu bankovních a pojišťovacích služeb vedlo ke zvýšenému výskytu praní špinavých peněz, kterému EU musela zabránit pomocí kontrol osob při převodech částek o velkém objemu peněz. Tento návrh vyšel ve směrnici z roku 1991.

Trh pojišťovacích služeb se vyvíjel postupně v několika etapách. Tyto trhy byly ve všech státech silně a rozdílně regulovány. Na národních trzích byly pojišťovny

chráněny před konkurencí a občané před insolvencí. Důležitou směrnicí byla Druhá směrnice z roku 1988 o pojištění proti škodám, která se opírala o systém země původu. Třetí směrnice o pojištění proti škodám z roku 1992 zahrnovala i hromadná rizika. Bylo v ní ustanoveno povolení zakládat nové pobočky v jiných členských státech i uzavírání pojistných smluv s kýmkoli v rámci překračování státních hranic. Tyto cíle směrnic byly v polovině roku 1994 implementovány do národních právních smluv, a proto od té doby existuje společný trh pojišťovnictví [32].

Přeshraniční platby jsou regulovány směrnicí Evropského parlamentu a rady (ES) 97/5/ES o přeshraničních převodech, nařízením rady č. 2560/2001 o příhraničních platbách v eurech a zákonem č. 124/2002 Sb. o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech ve znění pozdějších předpisů. Cílem bylo dosáhnout toho, aby byly přeshraniční platby stejně jednoduché, bezpečné a levné jako vnitrostátní platby.

Devizový zákon a možnost otevírání bankovních účtů v evropských státech prošly velkou změnou od roku 1990, kdy byl vydán devizový zákon č. 528/1990 Sb. Od tohoto roku, když si firmy či čeští občané chtěli založit účet, nakoupit zahraniční cenné papíry či nemovitost v zahraničí v členském státu Evropské unie, museli zažádat a dostat povolení přímo u tohoto státu. Českým občanům také vyplývala transferová povinnost, kdy museli převést do tuzemska veškeré devizové prostředky nabitě v zahraničí. Mezníkem volného pohybu kapitálu se stala tzv. Asociační dohoda, která vstoupila v platnost 1. února 1995. Asociační dohoda zavazovala k uvolnění operací na běžném účtu platební bilance při pohybu peněžních prostředků mezi Českou republikou a zahraničím při obchodu se zbožím a službami, výplatou důchodů a jednostrannými transfery. Asociační dohoda také změnila systém přímých zahraničních investic, kdy vznikla povinností tyto investice jen nahlašovat. Devizové povolení se od roku 1995 vztahovalo na zřízení a vedení účtu v zahraničí, nákup zahraničních cenných papírů či poskytování úvěru. Postupem času došlo k nahlašovací povinnosti i u založení a vedení účtu, na nákup zahraničních cenných papírů a poskytování úvěru a v roce 2009 v zákonu č. 285/2009 Sb. došlo k úplnému uvolnění kapitálové trhu bez jakéhokoliv omezení či nahlašování. Čeští občané a firmy tedy mohou zakládat a vést bankovní účty v zahraničí. V nařízení Rady č. 2560/2001 upravující poskytování příhraničních plateb bylo také ustanoveno, že v případě mezinárodních plateb v eurech si banky smějí

účtovat pouze poplatek jako při vnitrostátní transakci v eurech. Toto pravidlo platí pro všechny elektronické platby v eurech [32]:

- převodů mezi bankovními účty v různých zemích EU
- výběru z bankomatů v zemích EU
- plateb debetními a kreditními kartami v EU
- přímých inkasních operací
- poukazování finančních prostředků

2.2.3. Liberalizace dopravních služeb

Dopravní služby mají strategický význam při uvolňování a slučování národních trhů zboží a služeb. Liberalizace dopravních služeb začala až v roce 1985, když předtím byla většina podniků státních. Nejvíce je liberalizována silniční a letecká doprava. Železniční doprava je prochází liberalizací v současné době. Silniční doprava byla liberalizována postupně od roku 1988. Uplatňování dopravních služeb v jiném členském státu bylo povoleno až po odstranění kvót po roce 1993. K 1. červenci 1998 byla zrušena všechna kabotážní omezení³. Každý členský stát má různé požadavky pro udělování licencí, ale žadatelé o licenci musí mít patřičné finanční zajištění, odbornou kvalifikaci a musí být občansky bezúhonní. Při rozšíření EU mohli členské státy EU-15 uplatnit také přechodné období až 5 let 2+2+1 na vnitrostátní silniční přepravu – kabotáž. Česká republika si tato opatření vyjednala i pro nově přistupující státy.

Liberalizace leteckých služeb probíhala od 70. let. Uvolnění regulovaných leteckých tarifů došlo 1. ledna 1993 a byla zavedena jednotná evropská licence. Licenci uděluje každý stát leteckým společnostem, které mají v daném státě hlavní sídlo. K úplnému uvolnění v letecké dopravě došlo 1. dubna 1997. Uvolnění trhu vedlo k zesílení konkurence a ke snížení cen v letecké dopravě [32].

Směrnice o rozvoji železnic ve Společenství z roku 1991 patří mezi základní opatření v liberalizaci železniční dopravy. Železniční doprava byla monopolistická v rámci každého členského státu, a proto tato směrnice zavedla provozní nezávislost železnic na státu, oddlužení železnic a zavedení konkurence schopného prostředí [1, str. 173].

³ kabotáž - dočasné provozování vnitrostátní silniční přepravy zboží pro cizí potřebu

Velká Británie a Německo (Deutsche Bahn AG) úspěšně převedly dráhy do formy akciových společností. Česká republika má stále převážně monopolistického vlastníka železniční dopravy České dráhy a.s., ale již se trh postupně uvolňuje a na dráhy vyjíždějí společnosti jako je STUDENT AGENCY s.r.o. V Jihočeském kraji jsou vypsaná řízení s možností přihlášení i soukromých či zahraničních dopravců.

Klesající náklady při integraci dopravních služeb a zkracování doby dopravy vedou k většímu semknutí Evropy a silnému vlivu na další sektory evropského trhu.

Velké finanční investice jdou do budování transevropských železničních sítí př.: Lyon – Ukrajina, Berlín - Palermo, Paříž – Bratislava, Varšava – Helsinky, Paříž – Brusel – Kolín – Amsterdam.

2.2.4. Liberalizace trhu s elektřinou

Liberalizace trhu s elektřinou byla komplikovaná z důvodu monopolů a cenových deformací. Jejich odstranění a zpřístupnění trhů probíhalo pomalu. Evropská komise stanovila, že od 1. února 1999 každý stát musel povinně otevřít 26,48% trhu a plná liberalizace měla nastat 1. července 2007. Velká Británie, Švédsko a Finsko měly trhy otevřené pro konkurenci, naopak Belgie a Irsko si zažádali o roční odklad a Řecko dokonce o dvouroční odklad. Uvolňování trhu umožňovalo vstup na energetický trh různým subjektům, soukromým firmám, zahraničním firmám a mělo umožnit svobodně prodávat elektřinu. Cílem bylo také snižování a zavedení podobných cen elektřiny ve všech členských státech. Bohužel, liberalizace trhu nepokračovala podle Evropské komise a zpožďovala se. Mezi členskými státy zůstávají stále velké cenové rozdíly, ceny elektrického proudu jsou stále vysoké a stále převažuje monopolní prostředí [1, str. 173].

2.2.5. Česká republika a volný pohyb služeb

Intrakomunální obchod se službami je regulován národními zákony a také právními předpisy Evropské unie.

Mezi národní zákony a evropskou legislativu patří:

- Zákon o státní statistické službě č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů,

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, schválené Radou dne 28. června 2004,
- Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou.
- Zákon č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb, který transponuje do českého právního řádu Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu

Zjišťování dovozu a vývozu služeb do a z jednotlivých členských států je důležité pro statistické úřady, pro potřeby Evropské unie a pro zpravodajské povinnosti vůči mezinárodním organizacím a institucím jako je Eurostatu, WTO, OECD. Zkoumá se dovoz a vývoz služeb České republiky v různých odvětvích jako jsou dopravní služby, telekomunikační služby, stavební práce, finanční a pojišťovací služby, služby v oblasti výpočetní techniky, obchodní a zprostředkovatelské služby, leasingové služby, právní, účetní a poradenské služby, služby vědy, techniky a výzkumu včetně autorských práv, projekční a inženýrské služby, služby sanační a odpadového hospodářství, služby pro zemědělství, těžbu a zpracování, opravy a údržba, specializované služby, poštovní a kurýrní služby, distribuční služby, informační služby, licenční služby, kulturní, zábavní a rekreační služby, zdravotnické a sociální služby, ostatní služby a vládní služby.

Česká republika obchoduje se na trhu se službami již od samotného vzniku České republiky. V příloze G jsou uvedené přehledné tabulky vývozu a dovozu služeb s Evropskou unií a jednotlivými členskými státy od roku 2004 do roku 2012. Údaje ohledně služeb před vstupem do Evropské unie jsou k dispozici pouze celkové bez rozdělení na jednotlivé regiony a státy. Z této komplexní tabulky je vidět, že Německo je náš největší obchodní partner i v oblasti služeb. Po Německu nejvíce obchodujeme s Velkou Británií a Slovenskem. Příjmy ze služeb jsou vyšší než výdaje. Znamená to, že vývoz služeb je vyšší než dovoz. V obchodu služeb je vysoké aktivní saldo. V roce 2004 první rok našeho vstupu se saldo služeb pohybovalo kolem 25 000 mil. Kč. Příjmy ze služeb s Německem se pohybovali kolem 37,7% v letech 2004 až 2007. V roce 2008 byl mírný nárůst a 43,6%. Od roku 2009 však procento vývozu

do Německa klesalo až na úroveň 31,80 v roce 2012. Od roku 2004 však saldo rostlo a zvyšovalo se. Nejvyšší rozdíl byl v roce 2008 65 000 mil. Kč a v roce 2010 33 000 mil. Kč. V roce 2012 však příjmy ze služeb s Německem klesl o 4%, kdežto výdaje se zvýšily o 16,9%, a proto bylo saldo v roce 2012 nejnižší z celé sledované doby pouze 16 215 mil. Kč. Po celou dobu sledovaného období se výdaje na služby s Německem pohybovali kolem 31% nebo 32%. Pro porovnání, obchod se službami s Velkou Británií v roce 2004 – 2008 se pohyboval mezi 8-12%. Po roce 2009 však je obchod ještě nižší pouhých 6-7%. Od roku 2008 se právě na druhou pozici dostala naše sousední země Slovensko, která zaujímala od 11,7, přes 14,3 až k 13,8% v příjmech. Ve složce výdajů Slovensko zabírá kolem 10-11%. Výdaje s Velkou Británií jsou potom mezi 6 až 8%.

V příloze H je struktura obchodu se službami s Německem. Největší příjmy a výdaje s Německem plynou z cestovního ruchu, který je následovaný ostatními službami a teprve potom je doprava. Cestovní ruch tvořil kolem skoro 50% příjmů ze služeb. Od roku 2008 jsou s cestovním ruchem vyrovnané i ostatní služby kam patří např.: finanční služby nebo služby obchodní povahy. Ostatní služby však vévodí pořadí ve výdajích České republiky. Z tabulky vyplývá, že každých rokem se příjmy i výdaje ze služeb zvyšují, což je dáno jak inflací tak také obnovující se ekonomikou po hospodářské krizi.

Cestovní ruch je velice významný pro Německo, protože Němci cestují nejvíce na světě. Mezinárodní doprava mezi Českou republikou a Německem je korigována normami Evropské unie:

- Nařízením Rady č.648/92 o společných pravidlech pro mezinárodní přepravu cestujících autobusy a autokary ve zněních pozdějších předpisů
- Nařízení Rady (EHS) č. 881/92 o přístupu na trh silniční přepravy zboží uvnitř Společenství na území nebo z území členského státu nebo procházející územím jednoho nebo více členských států.

Všechny dopravní služby jsou liberalizovány a mezi ČR – SRN jezdí pravidelně 25 autobusových linek. Další záměr je kladen na budování infrastruktury jak v silniční, tak i v železniční dopravě.

Německá ekonomická situace v roce 2010 vzrostla a zlepšila se o několik procent oproti roku 2009. Zlepšení situace proto také vedlo ke zvýšení vývozu i dovozu mezi Českou

republikou a Německem. Obchod mezi Českou republikou a Německem má perspektivu v širokém spektru průmyslových komodit. Spolupráce a kooperace je založena především na strojírenském, automobilovém, elektrotechnickém a kovozpracujícím průmyslu. V oblasti spolupráce služeb jsou dlouhodobé plány do budoucna a to hlavně v rozvoji dopravní infrastruktury, kde je nutné dokončit propojení České republiky a Německa pomocí dálničních tratí a železničních koridorů pro rychlovlaky [22].

2.3. Daně ze zboží a služeb

Po odstranění celních a technických překážek zůstaly velké rozdíly v sazbách u nepřímých daní (ve spotřební dani, dani z přidané hodnoty). Tyto daně se užívaly ve všech státech a nepodařilo se je ani sjednotit ani odstranit. Jejich rozdílná výše se promítala do výrobků, které mají stejnou kvalitu, ale vzhledem k rozdílné sazbě nepřímých daní mají odlišnou cenu. Výsledkem je omezení soutěživosti trhu. Řešením problematiky daní bylo tzv. sblížení (harmonizace) daní uvedené v Římské smlouvě. Musely se ale vyřešit dvě překážky a to, jak sblížit sazby nepřímých daní a jak vybírat nepřímé daně. Tzv. šestá směrnice č. 77/388/EHS je považována za základní směrnici v oblasti harmonizace nepřímých daní. Tato směrnice stanovuje pravidla pro určování základu daně, teritoriální dosah, okruhy subjektů a další s cílem harmonizovat rozdílné národní systémy.

2.3.1. Daň z přidané hodnoty

Tzv. šestá směrnice č. 77/388/EHS Rady EU č. 77/388/EHS ve znění pozdějších předpisů je považována za základní směrnici. První bariéra byla vyřešena od roku 1993, kdy směrnice č. 92/77/EEC zavedla minimální hranice daňových sazeb. Stanoveny byly pouze dva druhy DPH. Jednalo se o standardní sazbu v rozmezí 15-25% a nižší (sníženou) sazbu od 5%, které musí dodržovat všechny členské státy Evropské unie. Snížená sazba je uplatňována na potraviny, léky, knihy, noviny, přeprava osob aj. Nyní se nižší sazba může použít také v oblastech s výšnou lidskou pracovní silou – kadeřnictví, pohostinství aj. Jednotlivé země si vyjednaly různé výjimky jako např. Velká Británie na dětské zboží. DPH se platí v zemi, v níž bylo zboží zakoupeno.

Česka republika musela od 1. května 2004 uplatňovat DPH v souladu s pravidly Evropské unie, které musely být obsaženy i v české legislativě. DPH je korigována šestou směrnicí uvedenou výše, Směrnicí Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty platná od 28. listopadu 2006 a zákonem č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty. K 1. 1. 2013 byla DPH v České republice zvýšena o 1% bod na 21%, respektive 15% zákonem č. 500/2012 Sb., o změně daňových, pojistných a dalších zákonů v souvislosti se snižováním schodků veřejných rozpočtů.

Vstup do EU přinesl přesun správy DPH z celní správy na příslušné finanční úřady (§ 4 odst. 1, písmeno f) Zákon o DPH). Další změnou bylo zavedení DIČ podle nového formátu v zákoně č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků. Kód DIČ se uvádí ve formátu: CZ a následně je uveden obecný identifikátor. Identifikátor je odlišný u právnické osoby, kde se jedná o identifikační číslo a u fyzické osoby, kde se uvádí rodné číslo.

Ze začátku bylo možné volit způsob výběru buď podle země původu, nebo podle země určení. To však vedlo ke stálým kontrolám na hranicích. EU se rozhodla přijmout k určení DPH podle země určení (kde je výrobek prodán). V rámci trhu je výrobek osvobozen od DPH a daň je nasazena až podle země, kde je výrobek spotřebován. „Pro správné uplatnění DPH při poskytování služeb nebo při jejich přijímání, je nutné stanovit místo plnění, tedy místo, resp. stát, kde se DPH z dané operace vybere, ale také, kdo je povinen daň odvést. Pro správné uplatnění daně je tedy důležité určit, kdo službu poskytuje, pro koho je služba poskytována a o jakou službu se jedná“[9].

Předmětem DPH jsou plnění prováděná za úplaty v rámci země EU osobou povinnou k dani, která jedná jako taková. Zdanitelná plnění zahrnují:

- dodání zboží osobou povinnou k dani;
- pořízení zboží ze země uvnitř EU v některé jiné zemi EU;
- dodání služeb osobou povinnou k dani;
- dovoz zboží ze země mimo EU (třetí území nebo země mimo EU).

Zdanitelná plnění jsou plnění, které když plátce DPH uskutečňuje, musí je zdanit a daň na výstupu musí odvést finančnímu úřadu. Plnění v rámci členských zemí se dělí na dodání do členského státu, kdy dodavatel je registrovaná osoba k dani DPH z České republiky a odběratel není plátcem DPH z Evropské unie. Tento obchod se nazývá

zasíláním zboží (§ 18, Zákon o DPH). Druhým případem je dodání do jiného členského státu, kdy dodavatel je registrovaná osoba k dani DPH v České republice a odběratel je plátce DPH v Evropské unii, tj. dodání mezi plátcí. Přijetí zboží, které je předmětem daně, je vždy mezi osobou registrovanou k dani v členském státě Evropské unie a mezi příjemcem v České republice.

EU rozhodla o základním pravidlu, podle kterého je „místo plnění tam, kde má daná osoba sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, ze které službu poskytuje, případně místo pobytu nebo místo, kde se obvykle zdržuje“ [1]. Výjimky tvoří služby související s nemovitostí, přepravou cestujících a zboží, služby související s kulturou, sportem, uměním, vědou, vzděláním a zábavou, restaurační a cateringové služby a služby s krátkodobým nájmem dopravních prostředků. Tyto služby jsou daněny v místě, kde jsou skutečně spotřebovávány [28]. Některé daně jsou také osvobozeny od daně DPH bez nebo s nárokem na odpočet.

Při vstupu České republiky do Evropské unie si česká republika zachovala snížené sazby DPH u dodávek tepelné energie a dodávek stavebních prací pro účely bydlení do 31. prosince 2007, snížené sazby spotřební daně u cigaret a tabákových výrobků do 31. prosince 2006 [2, str. 340].

Důležitou dohodou byl akční plán zaměřený na boj proti podvodům s DPH v Evropské unii. Tento krátkodobý plán měl za úkol zavést opatření pro zdokonalení výměny informací, pro posílení správní spolupráce a pro boj proti podvodům. Jedná se o plán Koordinované strategie ke zlepšení boje proti podvodům s DPH v Evropské unii. Jedno z opatření se týká zavedení minimální normy na registraci obchodníků o DPH a harmonizace a zjednodušení fakturace s cílem usnadnit kontrolu. Vznikl také systém VIES (VAT Information Exchange System), který umožnil kontrolu daňového přiznání a zdanění a umožnil výměnu informací o uskutečněných intrakomunitárních plnění a o identifikačních údajích osob [28].

Na ochranu proti podvodům byla navržena čtyři opatření ve směrnici 2008/117/ES:

- zkrácení lhůt za účelem rychlejší výměny informací mezi členskými státy;
- vybírání a vymáhání daní v přeshraničních situacích;
- posílení správní spolupráce mezi členskými státy;
- určité aspekty boje proti podvodům a fakturace [8].

2.3.2. Spotřební daň

Poslední bariérou vzájemného obchodu se zbožím je spotřební daň. Spotřební daň vznikla již před vznikem EU a to z několika důvodů, především pak ze zdravotního, ekologického hlediska či jako zdroj příjmů. Od konce 80. let jsou minimální sazby spotřební daně v zemích EU uvaleny na tabákové výrobky, na alkohol a alkoholické nápoje (s výjimkou vína) a na pohonné hmoty. Je důležité, aby nedocházelo ke zvýhodňování sazeb domácích výrobců. Spotřební daň je regulována třemi skupinami směrnic. První směrnicí č. 92/12/EEC tzv. horizontální směrnice upravuje výrobu, držení a přepravu výrobku. Druhá tzv. strukturální směrnice rozděluje spotřební daně na energetické, elektrické, alkoholické a daň z tabáku. Třetí skupina čtyř směrnic k přibližnému určení výše spotřebních sazeb [2, str. 258].

Výjimku, kterou si Česká republika vyjednala v oblasti spotřební daně, se týká spotřební daně z lihu u pěstitelského pálení, které zachovává tradiční domácí výrobu [2, str. 340].

Spotřební daň je korigována Směrnicí Rady 2008/118/ES o obecné úpravě spotřebních daní ze dne 16. prosince 2008 a v České republice také zákonem č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních. Správcem této daně byl do roku 2003 finanční úřad, ale od roku 2004 je správcem celní úřad. Předmětem spotřební daně jsou výrobky vyrobené v tuzemsku a výrobky do tuzemska dovezené; minerální oleje, líh, pivo, víno a meziprodukty a tabákové výrobky. Okamžik vzniku daňové povinnosti je okamžik výroby nebo dovozu. Plátcí daní jsou provozovatelé daňových skladů (viz níže) a dodávají výrobky ke konečné spotřebě nebo dovážejí vybrané výrobky a neuplatní režim podmíněného osvobození.

2.3.3. Daňové sklady

Pojem daňový sklad vymezuje zákon č. 271/2005 Sb. o spotřebních daních, který nahrazuje zákon č. 383/2005 Sb. o spotřebních daních. Daňové sklady vznikly v návaznosti na evropské normy o spotřební dani, které určily, že zboží je zdaňováno až v okamžiku jeho dodání pro konečnou spotřebu. Daňové sklady jsou prostorově ohraničená místa na daňovém území České republiky, kde provozovatel daňového skladu vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá vybrané výrobky dosud

nezatížené spotřební daní, přičemž hranice místa nesmějí být přerušeny, s výjimkou přerušeni veřejnou komunikací. Za daňový sklad se považuje:

„a) podnik na výrobu vybraných výrobků, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených tímto zákonem vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 59 a § 78 odst. 3), nebo

b) sklad vybraných výrobků, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených tímto zákonem vybrané výrobky skladuje, zpracovává, přijímá nebo odesílá, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 59, 89 a 99)“ (Zákon č. 353/2003 Sb., Část I. §19).

Daňovými sklady jsou nejenom skladovatelé, ale především producenti vybraných výrobků. Provozovatelem může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba, která obdržela od celních orgánů povolení k provozování skladu, splnila zákonem stanovené podmínky a vede evidenci. Povinnost přiznat, vyměřit a zaplatit spotřební daň je uvedení výrobku do volného daňového prostoru. Spotřební daň se vybírá co nejbližší místu spotřeby. V době mezi vznikem daňové povinnosti, přiznání a zaplacení daně, je vybraný výrobek v režimu podmíněného osvobození od daně. Doba skladování výrobku není žádným způsobem omezena.

2.3.4. Intrastat

Se vstupem do Evropské unie a se začleněním do jednotného trhu vznikly také povinnosti pro osoby obchodující na vnitřním trhu. Mezi takovéto podmínky patří systém přidané hodnoty a spotřební daně a vykazování údajů o pohybu zboží tzv. Intrastat.

Vstupem České republiky do Evropské unie a do Schengenského prostoru si vyžádal zavedení zcela nových informačních a bezpečnostních opatření a systémů. Intrastat je statistický systém, který byl vytvořen, aby mohl monitorovat pohyb zboží mezi členskými státy od dodavatele k příjemci. Intrastat byl zaveden Nařízením Rady (EHS) č. 3330/91. Tento trh musel být monitorován v České republice od 1. května 2004. Intrastat zaznamenává, sbírá a srovnává data pohybu zboží mezi Českou republikou a ostatními státy Evropské unie, tzn., že sbírá data o dodání zboží do České republiky

a o odeslání zboží z České republiky do jiných členských států. Všechny členské státy mají povinnost uvádět data do systému Interstat, který však u všech členských států není jednotný ve sběru prvotních dat. V České republice jsou data o intrakomunitárním obchodu shromažďována a zajišťována Generálním ředitelstvím cel a Celní správou. Tyto orgány jsou také pověřovány kontrolou, úplností a ověřováním uvedených dat a údajů [9].

Obchod mezi členskými státy je regulován předpisy Evropské unie, které upravují statistiku:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.638/2004 ze dne 31. března 2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 229/2009 ze dne 11. března 2009,
- Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004 ze dne 18. listopadu 2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- Nařízení Komise (EU) č. 91/2010 ze dne 2. února 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004 o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy, pokud jde o seznam zboží vyňatého ze statistiky, předávání informací daňovými úřady a posuzování kvality,
- Nařízení Komise (EU) č. 96/2010 ze dne 4. února 2010, kterým se mění nařízení (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy, pokud jde o práh zjednodušení, obchod podle podnikových ukazatelů, zvláštní zboží a pohyby a o kódy povahy transakcí,
- Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění [9].

V České republice vyhláška č. 317/2010 Sb. s účinností od 1. ledna 2011 novelizovala vyhlášku č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy

Evropských společenství. Dále je statistika regulována zákonem č. 13/1993 Sb., celní zákon a zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky.

Povinnost vykazovat data pro Intrastat vzniká osobám (právníkům i fyzickým) pokud jsou registrovány či identifikovány k DPH v ČR, odeslaly anebo přijaly zboží z a do jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování tzv. asimilačního prahu, který činí 8 milionů korun pro přijaté i odeslané zboží. Tyto osoby se označují jako zpravodajské jednotky. Povinnost vykazovat údaje vzniká zpravodajské jednotce v průběhu kalendářního roku od měsíce, ve kterém došlo k překročení asimilačního prahu při odeslání či přijetí zboží. Tento práh si musí každá jednotka sama počítat od začátku roku zvlášť pro odeslané a zvlášť pro přijaté zboží.

Informace získané z Intrastatu slouží k vytvoření statistik intrakomunitárního obchodu nejen v České republice, ale v obchodu, který probíhá mezi státy jednotného vnitřního trhu. Tyto statistiky jsou využívány:

- Českým statistickým úřadem pro sestavení národních účtů,
- Ministerstvem průmyslu a obchodu při návrhu hospodářské politiky,
- Českou národní bankou při sestavování obchodní bilance,
- Evropskou komisí pro studie integrace vnitřního trhu pro tvorbu evropské zemědělské a obchodní politiky, pro přijímání antidumpingových opatření a pro uzavírání obchodních dohod.

Správnost a pravdivost dat hraje důležitou roli pro získání přesných údajů. Z tohoto důvodu se před vstupem do EU řešilo, jak donutit firmy pečlivě vykazovat data o pohybu zboží. Podle vyhlášky § 319 zákona č. 13/1993 Sb., celního zákona v platném znění bylo možno pokutovat firmy až do výše 1 milionu Kč v případě, že nevykážou údaje o pohybu zboží.

3. VOLNÝ POHYB KAPITÁLU V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE

3.1. Volný pohyb kapitálu

Volný pohyb kapitálu má klíčové postavení, protože ovlivňuje a podporuje ostatní ekonomické svobody. Liberalizace pohybu kapitálu se vyvíjela pomaleji, než ostatní svobody společného trhu. Důležité bylo uvolnění pohybu plateb a pohybu kapitálu, aby mohl fungovat společný trh, protože je velmi provázán s ostatními svobody. Volný pohyb kapitálu není v žádném právu definován. Můžeme vyvodit, že se jedná o jednostranný přesun aktiv z jednoho členského státu do druhého (čl. 63 o Smlouvě o fungování Evropské unie). Jsou to také finanční operace, kdy se kapitál investuje, ale nemá žádné protiplnění (jako zboží a služby). Volný pohyb plateb je definován jako přeshraniční převod peněz a jiných majetkových hodnot za účelem splnění závazku. Mezi platby se řadí hlavně platby za dovezené zboží či převod peněz migrujících pracovníků. Mezi hlavní pohyb kapitálu se zahrnují různé investice (přímé, portfoliové, nákupy nemovitého majetku), pojištění, operace na finančních trzích (akcie a obligace) či bankovní operace (úvěry a půjčky).

V roce 1960 a 1962 byly vydány dvě směrnice, které upravovaly přímé investice, krátkodobé a střednědobé úvěry pro obchodní transakce a obchod s cennými papíry. Po odstranění devizových omezení v 60. letech došlo z důvodu celosvětové finanční a strukturální krize v 70. letech k zavedení nových restrikcí. Další směrnice liberalizovala dlouhodobý kapitál a nákupy cenných papírů obchodovaných mimo burzu cenných papírů. V červnu roku 1988 završila směrnice Rady 88/361/EHS liberalizaci pohybu kapitálu mezi rezidenty členských států s platností od 1. července 1990. V této směrnici je také výčet, který představuje pohyb kapitálu. Tímto právním aktem byla zrušena všechna devizová omezení mezi subjekty se sídlem v členských státech. Svobodný pohyb kapitálu se stal jedním ze základních předpokladů dosažení hospodářské a měnové unie. Ochranná doložka této směrnice dovolovala Irsku, Portugalsku a Španělsku využít přechodné období sloužící k ochraně monetární politiky do roku 1992 a Řecku do roku 1994 [1, str. 170]. Hlavní právní systém a úplná liberalizace kapitálu byly zakotveny v čl. 56 až 60 Smlouvy o Evropské unii. V této smlouvě jsou také zahrnuty výjimečné situace, při kterých je možno využít

tzv. „ochranných opatření“ proti odlivu kapitálu. Tato opatření musí schvalovat Rada EU. Proces uvolňování pohybu kapitálu se datuje k roku 1994 [7, str. 94]. Uvolňování vnitřního trhu s kapitálem vedlo k dalším nutným změnám a opatřením. Jedním z nejdůležitějších bylo zavést stejné bankovní poplatky v každém členském státě a opatření, která měla bránit rozmnožení nepravých bankovek a peněz.

Podmínkou pro fungování volného trhu kapitálu je volná směnitelnost měny, odstranění všech překážek pro transfer kapitálu s ostatními členskými státy a zavedení pravidel EU o zabezpečení příhraničních plateb a transferu kapitálu všeho druhu.

Česká republika využila možnost aplikace přechodných podmínek volného pohybu kapitálu na 5 let na nabývání nemovitostí určené k vedlejšímu bydlení a na nabývání zemědělské půdy a lesů ze státního do soukromého vlastnictví v délce 7 let do 30. dubna 2011. Obě tato přechodná období se vztahují pro státní příslušníky členských států, kteří nebydlí v České republice a pro společnosti, které nemají zastoupení na území České republiky. Podmínky pro uplatnění přechodného období byly zakotveny v příloze č. V kapitole 2. aktu o podmínkách přistoupení, který se stal nedílnou součástí Smlouvy o přistoupení České republiky k EU (č.44/2004 Sb.). Po uplynutí druhého přechodného období na 7 let v roce 2011, Česká republika musela novelizovat devizový zákon č.219/1995 Sb. zákonem č. 206/2011 Sb. a musela uvolnit trh s nemovitostmi a zemědělskou půdou i pro státní příslušníky ostatních členských států.

3.2. Volný pohyb investic

Přímo zahraniční investice představují nákup majetku daní firmy tak, aby v podniku měli minoritní nebo majoritní kontrolu a rozhodování. Tento nákup může být i přes hranice investory jedné země a koupi v zemi druhé. Přímé zahraniční investice z 27 států Evropské unie do a z České republiky uvádějí obrázky v příloze I a J. Největší přímé zahraniční investice do České republiky plynuly převážně ze 3 států; Nizozemsko, Rakousko a Německo. V příloze I je vidět, že v roce 2003 a 2004 byly přímé zahraniční investice nižší než po vstoupení do EU. V roce 2005 se přímé zahraniční investice ze států evropské unie zvýšil o skoro 200 mil. Kč. Je zde vidět i vliv ekonomické krize v roce 2008, převážně však v roce 2009. V tomto roce byly

přímé zahraniční investice plynoucí z Německa a Nizozemska dokonce záporné. Od roku 2003 se investice z Německa stále zvyšovaly (mimo ekonomickou krizi). V roce 2012 byl příjem z Německa 32 075 mil. Kč, což byla druhá nejvyšší hodnota. V roce 2012 však historicky nejvyšší investice přišly z Nizozemska a to ve výši 89 413 mil. Kč. Pobaltské státy jako je Litva, Lotyšsko a Estonsko skoro vůbec nepřináší žádné investice do České republiky. Pro některé roky údaje nejsou uvedené, protože tyto roky vůbec žádné investice neplynuly. Kapitálový trh České republiky byl otevřen ihned (kromě dvou uplatňovaných přechodných období) při vstupu České republiky do EU. Tuzemsko je však malá střední ekonomika, proto může být zdroj a počet přímých investic uvnitř státu vyšší než investice v zahraničních státech.

Protože je Německo náš hlavní partner, i přímé zahraniční investice jsou pro nás velmi významnou součástí ekonomiky. Jedna z největších investic byla investice Volkswagenu do Škody Mladá Boleslav nebo akvizice Transgasu a distribučních krajských společností německou společností RWE Gas AG za 4,1 mld. EUR. Nadnárodní společnosti často investují v ČR přes své pobočky registrované v Německu.

Přímé zahraniční investice České republiky do zahraničí uvádí příloha J. Z této tabulky plyne, že investice, které do České republiky přichází, mají větší objem než investice, které z České republiky odchází do ostatních členských států. Nejvíce investujeme do Nizozemska, Rumunska, Slovenska, Německa a s Kypru. Do Nizozemska odcházelo nejvíce investic v roce 2008 v hodnotě 55 115 mil. Kč. Největší hodnota přímých zahraničních investic do Německa z České republiky byla naměřena v roce 2008, kdy dosáhla 5 041 mil. Kč. Je vidět, že i zde platí, že Česká republika má nejsilnější obchod právě se sousedními státy jako Německo a Slovensko. Mezi nejvýznamnější investice do Německa Agrofert Holding do dusíkární Stickstoffwerke Piestritz, a investice EP Energy a.s. z energetického a průmyslového holdingu, a.s. do hnědohelných dolů společnosti Mitteldeutsche Braunkohlengesellschaft mbH. Od roku 2008 se v tabulce objevují i záporné hodnoty investic nejvíce z Francie, Kypru a Velké Británie. Celkové investice se každým rokem velmi liší.

3.3. Svoboda podnikání

Svoboda podnikání znamená, že je možné podnikání fyzických i právnických osob na území jiného členského státu. V rámci svobody podnikání je možno založit obchodní společnost, pobočku či dceřinou společnost v jiném členském státě. Podnikání musí být provozováno za stejných podmínek, které mají občané daného státu. Toto platí však pouze pro společnosti s cílem dosažení zisku [2, str. 220].

Svoboda podnikání přímo souvisí také s volným pohybem služeb, volným pohybem osob a volným pohybem kapitálu. Přechodné období, které bylo ustanoveno pro pohyb pracovníků, se podnikatelů netýká (platí pouze pro pracovníky se závislou činností). Svoboda podnikání je korigována Smlouvou o založení EHS čl. 52, který stanovuje základní principy a Směrnicí č. 68/363 EHS, kde je definováno dosažení svobody podnikání.

Pro firmy tato svoboda přináší velice výhodné podmínky, protože si mohou vybrat, ve které zemi bude sídlo jejich firmy z hlediska daňového zatížení, nákladů na pracovní sílu či dalších administrativních a právních omezení. Tyto firmy se musí řídit legislativou daného státu, kde mají sídlo firmy. Další možností je, že firmy si založí sídlo v jiném státu Evropské unie pouze z finančního hlediska, ale pracovní činnost bude prováděna na původním území, v tomto případě se jedná o tzv. vysílání pracovníků.

TRIS

Každý výrobce nebo poskytovatel služby se musí řídit národními technickými předpisy jeho vybraného podnikání. Ty se však liší stát od státu. Databáze TRIS (Technical Regulations Informations System) byla zřízena pro lepší orientaci v těchto předpisech. Dle směrnice 98/34/ES musí každá země oznámit Evropské komisi každý návrh nového technického předpisu. Tyhle předpisy jsou potom uvedeny ve všech jazycích v databázi TRIS [17].

4. VOLNÝ POHYB OSOB V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE

Volný pohyb osob je další ze čtyř svobod. Tato svoboda zahrnuje nejen volný pohyb fyzických osob bez nutnosti platných pasů a víz (např. v rámci cestování), ale také svobodu usazování a pracování fyzických a právnických osob a volný pohyb pracovních sil. Tato pravidla platí v celé EU, EHP a také se Švýcarskem, které má s EU bilaterální dohody. Zavedením této svobody odpadly kontroly na hranicích a tím klesly i finanční náklady. Především má tato svoboda společenský význam, že „občan Evropské unie má mít uvnitř EU právo volného pohybu“ [1, str. 169]. Odstranění překážek mít cestovní pas a vízum mělo usnadnit hledání lepších podmínek pro život, zvyšování kvalifikace, ulehčení pracovní situace a propojení evropských národů.

Migrace – proces prostorového přemísťování osob přes hranice na kratší dobu nebo natrvalo. Vystěhování se nazývá emigrace a imigrace se nazývá přistěhování osob.

4.1. Volný pohyb osob

Volný pohyb osob zaručuje neomezený pohyb osob pouze s občanským průkazem a neomezený pohyb pracovních sil. Nejdříve se jednalo o volný pohyb pracovníků vymezený již v Římských smlouvách. Jednotný evropský akt otevřel tuto svobodu pro studenty, důchodce a osoby žijících z nezávislých příjmů. Proces byl završen roku 1993 ve Smlouvě o Evropské unii, kde bylo zavedeno tzv. evropské občanství [7, str. 93].

Občanství unie

Podle čl. 8 Smlouvy o EU jsou všichni státní občané každého členského státu EU současně občany EU. S občanstvím Unie jsou spojena tato práva: volný pohyb a volný pobyt v rámci EU, volební právo v obecních volbách a volbách do Evropského parlamentu v místě pobytu, diplomatická a konzulární ochrana zastupitelskými úřady členských států EU ve třetích zemích, petiční právo k Evropskému parlamentu.

Evropský parlament kromě toho jmenuje občanského pověřence (ombudsman), který přijímá stížnosti občanů Unie na správní činnost Společenství.

Důležitým přínosem bylo odstranit diskriminaci na základě státní příslušnosti. V roce 2012 bylo upraveno v novele zákona o cestovních dokladech 329/1999 Sb., v nařízení Rady č.444/2009 a zákonem 197/2010 Sb., že děti musí mít vlastní cestovní doklad a nesmí již být zapsány v pase rodičů. Češi mohou cestovat na občanský průkaz na občanský průkaz v rámci Evropské unie a dalších států.

4.1.1. Česká republika a volný pohyb osob

Vstup České republiky do Evropské unie přinesl mnoho změn i v oblasti cestování a volného pohybu osob. Od května roku 2004 ihned po vstupu do EU se mohli čeští občané přesouvat ve členských státech Evropské unie za studiem, turistikou, prací a podnikáním.

Volný pohyb osob nejvíce uvolnil a zjednodušil pohyb turistů na území členských států. Turistika ale také souvisí s volným pohybem služeb. Svoboda volného pohybu osob ovlivnila cestování osob z a do České republiky. Výhodou je, že řidičský průkaz a zdravotní pojištění platí ve všech státech Evropské unie bez rozdílu. Vzájemné uznání upravuje směrnice Rady o řidičských průkazech č. 91/439/EHS.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat a pobývat na území členských států musela být zavedena do právních předpisů. Tato směrnice zjednodušuje a posiluje právo svobodně se pohybovat a pobývat na území Unie pro všechny občany Unie a jejich rodinné příslušníky [33].

Tabulky ukazují vývoj turismu v rámci delších cest z České republiky od roku 2003 do roku 2010. Nejvíce turistů proudí z České republiky do Chorvatska, Slovenska a Itálie. Německo je náš nejbližší soused, s kterým máme nejdelší hranici a kam čeští občané cestují velice často. Největší počet cest do Německa byl v roce 2003, kdy se uskutečnilo 193 tisíc cest. Nejnižší počet byl v roce 2007, kdy těchto cest bylo pouze 76 tisíc. Od roku 2003 do roku 2010 celkový počet cest dosahoval průměru kolem 4 500 tisíc delších cest a z toho se v rámci Evropské unie jezdilo v průměru kolem 2 800 tisíc cest, tedy více jak 50%.

V roce 2003 se uskutečnilo pouze 1 795 tisíc cest, což je nejnižší počet cest v průběhu celého sledovaného období. Celková tabulka výjezdů a zahraničních cest českého obyvatelstva je uvedena v příloze K. Po roce 2008, kdy proběhla ekonomická krize, se počet delších cest začal snižovat jak v roce 2009, tak v roce 2010. Od roku 2011 český statistický úřad vydal také informace o pohybu osob z České republiky do zahraničí, ale tyto údaje mají jinou metodiku, a proto nejdou porovnávat s údaji vydávanými do roku 2010. Počet cest rezidentů České republiky do Evropské unie a dalších 3 vybraných států uvádí obrázek č. 1. Nejvíce Češi jezdí na Slovensko. Podle mého názoru se turistika bude v následujících letech zlepšovat a zahraničních pracovních, turistických a průběžných cest bude přibývat, ale bude se jednat o kratší cesty.

Obr. č. 1 Počet cest rezidentů ČR v roce 2011 a 2012 v tis.

	Evropská Unie		Slovensko		Rakousko		Německo	
	Počet cest	Počet přenocování	Počet cest	Počet přenocování	Počet cest	Počet přenocování	Počet cest	Počet přenocování
Kratší cesty								
2011	979	2 207	409	940	240	527	109	235
2012	1 043	2 328	443	935	200	493	140	247
Delší cesty								
2011	2 674	20 592	535	3 809	261	1 453	103	992
2012	2 664	20 612	583	4 232	279	1 736	107	674
Soukromé cesty								
2011	543	1 907	110	298	-	-	170	463
2012	495	1 623	78	263	-	-	203	506

Zdroj: Český statistický úřad [11], vlastní zpracování, 2014

V roce 2001, před vstupem České republiky do Evropské unie navštívilo Českou republiku z celkového počtu 67,5% turistů z Evropské unie. Česká republika začala těžit ze zahraničních turistů a cestovatelů. Od roku 2010 do 2011 se jejich počet celkově navýšil o 0,3 mil na 5,0 mil návštěvníků. Z tohoto počtu bylo 39% německých občanů, 14% slovenských, 10% polských a 9% rakouských turistů. Hlavními důvody návštěvy České republiky byly nákupy a dovolená. Data příjezdového cestovního ruchu nejsou vedena dle teritoriálního členění, ale dle kategorie ubytování navštívených těmito turisty.

4.2. Volný pohyb pracovních sil

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie stanovilo:

- „Každý státní příslušník členského státu má právo, bez ohledu na své bydliště, na přístup k zaměstnání a na jeho výkon na území jiného členského státu v souladu s právními a správními předpisy, které upravují zaměstnávání státních příslušníků tohoto státu“ [33].
- Žádné vnitrostátní právní předpisy nesmí omezovat nabídku zaměstnání, přístup k zaměstnání a jeho vykonávání evropským občanům pocházejícím z jiných členských států, kromě předpisů týkajících se jazykových znalostí nezbytných k výkonu zaměstnání.
- Děti státního příslušníka, který je nebo byl zaměstnán na území jiného členského státu, mají přístup k obecnému, učňovskému a odbornému vzdělání za stejných podmínek jako děti pracovníků daného státu, pokud tyto děti mají bydliště na jeho území.

S pracovníky se smí volně na trhu práce také pohybovat jejich rodinní příslušníci:

- manžel/ka, registrovaný partner
- dítě mladší 21 let
- dítě manžela občana EU, pokud je toto dítě mladší 21 let
- rodič občana EU, je-li tento občan EU mladší 21 let
- nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii
- nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii manžela občana EU
- osoba žijící s občanem EU ve společné domácnosti
- osoba, která se není sama o sebe schopna postarat ze zdravotních důvodů bez osobní péče občana EU [33].

Při vzniku jednotného vnitřního trhu byla největším problémem diskriminace pracovníků na základě jejich státní příslušnosti. Tento vývoj až do dnešní podoby probíhal pomalu a postupně. Amsterodamská smlouva zakázala diskriminaci

na základně pohlaví, náboženství, invalidity a rasovou a etnickou diskriminaci. Platnost této smlouvy se také vztahuje od roku 1994 na osoby z Lichtenštejnska, Norska a Islandu, tedy státy, které jsou členy Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska.

Uvolněním pohybu pracovníků a vznikem Schengenského prostoru bylo nutné vyřešit sociální zabezpečení osob pracujících v jiné zemi a uznávání odborné kvalifikace. V prvním případě bylo zajištěno, aby osoba pracující v jiné zemi nepřišla o nároky, důchody a pojištění v domácí zemi. Sociální pojištění si pracovníci platí pouze v jedné zemi. Pojištění, důchody a další dávky jsou sčítány a vypláceny osobě v kterékoli zemi.

Větší problém tvořilo uznávání kvalifikací, protože každá členská země měla jiné požadavky na získání určité kvalifikace a povolení pro vykonávání povolání. Největší problémy s uznáváním kvalifikací byly u lékařů, zubařů, farmaceutů a veterinářů neboli v sektoru zdravotnictví. V 90. letech byl tento systém harmonizován na základě tzv. oborových směrnic na základě Smlouvy o EU čl. 40, 47 a 55., kdy si členské státy navzájem začaly uznávat vysokoškolské diplomy, závěrečného středoškolského vysvědčení. U regulovaných zaměstnání však zaměstnavatel může vyžadovat praxi či složení zkoušky.

Zavedení Schengenského prostoru vedlo k odstranění kontrol osob na hranicích v rámci Evropské unie, k posílení ochrany vnějších hranic celého území Evropské unie a k vytvoření společné vízové politiky v roce 1997. Pracovní trhy mezi nově příchozích 8 států byly otevřeny hned od 1. května 2004. Čeští občané mohli pracovat v Polsku, Slovinsku, Slovensku, Maďarsku, Kypru, Litvě, Lotyšsku a Estonsku od roku 2004. Vstupem nových států do EU v roce 2004 vznikly obavy z přílivu osob a pracovních sil z nově příchozích států do původních členských zemí. Aby se tomuto přílivu na pracovní trh zabránilo, mohlo původních 15 států Evropské unie⁴ zavést přechodná opatření, v jejichž průběhu osoby z nově přistupujících zemí musely pořád žádat o pracovní povolení přes zaměstnavatele na místním úřadu práce. Vstup přinesl okamžitou aplikaci pravidel volného pohybu osob, s výjimkou aplikace úpravy volného pohybu pracovníků, čl. 39-42 Smlouvy o ES, a tedy i ustanovení nařízení Rady (EHS) 1612/68/ES v případech, že stávající členský stát se rozhodne pro aplikaci přechodných období pro volný pohyb pracovníků. Přechodná období a podmínky jsou upraveny

⁴ Tj. Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie

v Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena EU. Přechodná období mohla být maximálně sedmiletá s rozdělením na tři samostatné etapy 2+3+2. To znamená, že první dva roky jsou uplatňovány vnitrostátní předpisy vůči pracovníkům z nově přichozích států. První základní přechodné období trvalo 2 roky (do 30. dubna 2006), ale mohlo být prodlouženo o další 3 roky (do 30. dubna 2009), pokud stát nahlásil Evropské komisi, že chce v tomto opatření pokračovat. Další prodloužení už bylo možné jen maximálně o 2 roky (do konce dubna 2011) a to jen v případě, že daný stát čelí problémům na trhu práce. Jednou z těchto příčin může být vysoká nezaměstnanost. Po každém z těchto tří přechodných období proběhlo přezkoumání trhu práce v daných zemích [2, str. 341]. 1. května 2011 byl v celé Evropské unii povolen volný pohyb pracovníků a občané tak mohou pracovat ve všech členských státech bez jakéhokoliv omezení či nutnosti pracovního povolení.

Česká republika si od začátku vyjednala liberalizaci pracovních sil se Švédskem a také Irskem a Velkou Británií, kde se ale čeští občané musí povinně registrovat. Od roku 2005 neuplatňuje přechodné období vůči České republice Portugalsko a Španělsko a od roku 2006 Finsko, Island a Itálie. V roce 2007 Lucembursko a Nizozemsko zrušily přechodné podmínky a Německo od 1. listopadu 2007 částečně uvolnilo trh práce pro určité profese a pro absolventy německých vysokých škol. Francie upustila od podmínek 1. července 2008 a Rakousko v tomto roce vydalo seznam profesí, ve kterých bylo jednodušší získat pracovní povolení. V roce 2009 zrušily přechodná období Belgie, Dánsko, Norsko a Německo dále zjednodušilo postup pro získání povolení k zaměstnání pro absolventy vysokých škol. Poslední dva roky, ve kterých bylo možné využít přechodného období, využilo pouze Německo a Rakousko [24]. Celá tabulka s daty o otevření pracovních trhů v jednotlivých zemích je uvedena v příloze O.

4.2.1. Česká republika a pracovní síly v Evropské unii

Evropská unie uvolňovala pracovní trh pro české pracovní síly pomalu. Až v dubnu roku 2011 byl trh po skončení přechodných období plně otevřen. V roce 2003 Evropská komise vytvořila Portál evropských služeb a zaměstnanosti EURES (European Employment Services) [16], který je hlavní nástroj na podporu zaměstnanosti. EURES poskytuje informace, služby, poradenství a slouží všem zájemcům o zaměstnání z Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska při hledání práce ve výše uvedených územích. Cílem bylo usnadnit a zvýšit mobilitu pracovních sil a vypsat všechny dostupné pozice na pracovním trhu Evropské unie.

Občané České republiky odchází za prací převážně do původních 15 členských států. Je těžké změřit celkový počet českých občanů pracujících v zahraničí v Evropské unii, protože evidence je vedená na území každého členského státu zvlášť. Data uvedená v příloze L je proto potřeba brát s rezervou. Pro porovnání uvádím i tabulku M, kde jsou všechny předpokládané údaje ze zemí EU, kam Česi nejvíce odcházejí. Tyto statistiky však jsou také zkreslené, protože udávají zaměstnané, nezaměstnané a jiné osoby. Podstatná část Čechů směřuje za prací do Velké Británie, Irska, kde byl pracovní trh dostupný hned od roku 2004 a do Německa a Rakouska, kam odchází více lidí než před vstupem do Evropské unie. Největší zlom nastal z roku 2004 na rok 2005. Zde se odchod pracovních sil do některých členských států zdvojnásobil (Irsko, Belgie, Nizozemsko, Španělsko). Do Německa mířilo za prací hodně lidí v roce 2000 a to 9 547, poté nastal pokles až do roku 2009. V roce 2004 byl počet Čechů v Německu nejmenší pouze 5 993. Od roku 2010 byl počet opět vyšší jak 9 000 a postupně se zvyšuje na 11 786 Čechů v roce 2012. Imigrace v ostatních zemích pomáhá obsadit místa méně atraktivních profesí a tím se snížit nezaměstnanost v daném státě. Čeští občané chtějí jít pracovat do zahraničí, ale největším problémem je jazyková bariéra a obava z vyšších životních nákladů. I přes odchod občanů za prací přesahuje v České republice imigrace nad emigrací [11]

Česká republika také využívá volného pohybu pracovníků a služeb a firmy vysílají své zaměstnance do zahraničí. Vysílání pracovníků na semináře, stáže, do ostatních firem velice úzce souvisí s pátou svobodou o volném pohybu znalostí a také s volným pohybem služeb.

4.2.2. Česká republika a zaměstnávání cizinců

Usnesení č. 13/2004 z rozhodnutí vlády ustanovilo, že Česká republika se předem nezříká možnosti zavedení přechodného období na základě vyhodnocení aktuální situace trhu práce České republiky vůči členským státům Evropské unie. Česká republika přijala zákon č.18/2004 Sb. o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a změnila některé zákony, které nabýly účinnosti dne 1. května 2004. Tyto zákony zavedli do českého právního řádu obecné směrnice ES o uznávání profesních kvalifikací. I když Nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 o volném pohybu pracovníků nemusí být uvedeno v národním právu, Česká republika v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti stanovila, že občané EU a jejich rodinní příslušníci jsou na úrovni občanů České republiky.

Česká republika otevřela svůj pracovní trh od 1. května 2004, pro Bulharsko a Rumunsko následně v roce 2007, tedy v roce, kdy tyto dva státy vstoupily do Evropské unie. V příloze N jsou uvedeny statistiky, jak postupoval příliv zahraničních pracovních sil do České republiky. V roce 2004 bylo nejvíce pracovníků ze Slovenska a poté následovali pracovníci z Polska, Bulharska, Německa, Velké Británie, Rumunska, Francie, Rakouska, Itálie a Nizozemska. V roce 2007 po přístupu Bulharska a Rumunska výrazně (skoro třikrát) vzrostl počet pracovníků z těchto dvou zemí. U Bulharska vzrostl počet pracovníků z 1 953 na 5 393, což je o 176% více a u Rumunska byl nárůst z 1 240 na 4 313 lidí tedy o 247,8%. Tento rapidní nárůst byl zapříčiněn tím, že Česká republika neuplatnila přechodné období. Z Německa do České republiky přichází pracovat pouze několik občanů. Od roku 2004 se však tento počet zvedl na dvouapůlnásobek počtu v roce 2004, z 1 303 na 3 194 pracovníků v roce 2012. Do České republiky přichází za práci více mužů než žen. Toto může být dáno tím, že v České republice je poptávka po fyzicky náročnějších profesích. V průběhu sledovaného období se počet pracovníků z každé země zvyšoval až na dvojnásobek v roce 2011, např.: počet slovenských pracovních sil vzrostl o 78%. Jediným poklesem byl rok 2008 a potom 2009, kdy příchozích sil ubylo z důvodu ekonomické krize. V roce 2011 bylo pořadí států, ze kterých plynou do České republiky pracovní síly, úplně jiné než v roce 2004. Nejvíce pracovních sil přišlo ze Slovenska, Polska, Bulharska, Rumunska, Německa, Velké Británie, Francie, Itálie, Rakouska a Nizozemska [13].

5. DOPADY EKONOMICKÉ KRIZE NA EKONOMICKÉ VZTAHY ČESKÉ REPUBLIKY

Vstup České republiky do Evropské unie byl zdlouhavý. Mnoho času trvalo, než Česká republika splnila Kodaňská kritéria a konvergenční kritéria, která byla vyžadována pro vstup. Česká republika byla nakonec do Evropské unie přijata 1. května 2004 spolu s dalšími 10 státy. Vstup ovlivnil nejen Českou republiku, ale také již stávající členy EU a přinesl nejvíce změn právního systému naší republiky a její ekonomiky. Začlenění přineslo velké množství pozitivních i negativních změn v ekonomické situaci a hospodaření České republiky.

Vstup České republiky do Evropské unie napomohl stabilizaci a růstu ekonomiky. Nejvíce je tento trend patrný na růstu hrubého domácího produktu (HDP) v od roku 2003 do roku 2012 (viz. tabulka č. 7). Vývoj HDP byl také ovlivněn připojením České republiky do jednotného evropského trhu. Každým rokem se výše hrubého domácího produktu procentuálně zvyšovala. Nejvyšší nárůst HDP byl ihned po vstupu do Evropské unie, kdy se pro Českou republiku otevřel nový trh bez hranic s dalšími 9 novými státy evropské unie. Bezproblémovým a jednodušším se stal také obchod s Německem.

Tab. č. 7 Změna HDP v %, 2003 – 2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evropská unie	1,5	2,6	2,2	3,4	3,2	0,4	-4,5	2,0	1,6	-0,4
Česká republika	3,8	4,7	6,8	7,0	5,7	3,1	-4,5	2,5	1,8	-1
Německo	-0,4	1,2	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,1	4,0	3,3	0,7

Zdroj: Eurostat [27], vlastní zpracování, 2014

Česká republika je velmi propojena s ekonomikou Německa a i tempo růstu HDP je ovlivňováno i situací v Německu. Proto ekonomická krize ovlivnila hospodaření obou států. Jakmile se dotkla krize Německa, dotkla se i České republiky. V průběhu ekonomické krize proto opadl i vzájemný obchod mezi oběma zeměmi.

Vzájemný obchod také velmi ovlivňuje aktuální kurz české koruny a eura. Od vstupu České republiky se kurz stále klesal do roku 2008. Důležitým ukazatelem, jak si vedla

ekonomika České republiky v průběhu sledovaného období, je vývoj devizového kurzu eura k české koruně od roku 2003 do roku 2014. Na grafu č.1 je patrné, že před vstupem do Evropské unie byl devizový kurz eura ke koruně velmi vysoký. Již od počátku existence eura byl kurz stanoven na 35 CZK/EUR. Se zlepšováním ekonomické úrovně však kurz klesal. Od května roku 2004 nastal výrazný pokles dlouhotrvající pokles na historicky nejnižší hodnotu 23,21 EUR/CZK v roce 2008. Tento pokles byl zapříčiněn silnou českou korunou a zlepšováním ekonomických podmínek České republiky. Volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a další svobody umožnily českým firmám vyvážet více, ale levněji a česká ekonomika rostla. Po celosvětové ekonomické krizi v roce 2008 nastal propad, ale opětovně byla Česká republika schopna nabrat a udržet svoji ekonomickou a hospodářskou úroveň a sílu. V roce 2012 a 2013 se devizový kurz eura držel přibližně na stejné úrovni kolem 25 CZK/EUR.

Předpokládaný nízký růst inflace, vysoká nezaměstnanost, pokles příjmů a spotřeby domácností však vedl Českou národní banku k intervenci neboli oslabení koruny na 27 CZK/EUR. Tento krok má vést k obnovení stavu ekonomiky České republiky a ke zrychlení ekonomického růstu. Pro tempo růstu HDP je předpokládán vývoj 2,1%. V krátkém období však oslabení koruny ovlivní negativně jak firmy a spotřebitele, protože zdraží dovážené zboží ze zahraničí a bude dražší nakupovat výrobky, materiály ale i potraviny. V dlouhém období se však tato negativní situace má ovlivňovat zlepšení ekonomiky, protože lidé začnou více utrácet, zboží a vývoz z České republiky bude vyšší a bude a větší poptávka po zboží domácího původu. To má zapříčinit větší odbyt výrobků, vytvoření nových pracovních míst, zvýšení platů a snížení nezaměstnanosti.

Graf č. 1 Vývoj devizového kurzu CZK/EUR, 2004 – 2014

Zdroj: Česká národní banka [34].

V příloze P je také uvedena tabulka vývoje nezaměstnanosti u jednotlivých členských států. Pokles nezaměstnanosti byl dalším pozitivem vstupu České republiky do Evropské unie. V roce 2003 dosahovala míra nezaměstnanosti v České republice 10,9%. S každým následujícím rokem nezaměstnanost klesala až na hranici 5% v roce 2008. Z důvodu ekonomické krize, která ovlivnila jak Evropskou unii, tak i Českou republiku samotnou, se nezaměstnanost opět zvýšila a gradovala v roce 2010, kdy opět dosahovala skoro 10%. V současné době je procentuální hodnota nezaměstnanosti v průměru 8%. Pokles míry nezaměstnanosti v České republice do roku 2008 byl způsoben otevřením pracovního trhu pro české občany a jejich následným odchodem za prací do ostatních členských států. Pokles nezaměstnanosti byl také způsoben vysokým ekonomickým růstem do roku 2008, který vedl k tvorbě nových pracovních míst. V současné době je nezaměstnanost v České republice vyšší jak 7% a má být postupně snižována s obnovením ekonomické konkurenceschopnosti po intervenci, která je zmíněna již výše.

Dalším významným ekonomickým ukazatelem ovlivňovaným vstupem do Evropské unie je inflace. Inflace je definována jako růst všeobecné hladiny v čase. Všeobecný trend inflace je, že se pravidelně každým rokem zvyšuje a ceny za zboží a služby rostou. V České republice se míra inflace zvyšuje od roku 2004. Je zajímavé, že v roce 2003 byla inflace v České republice záporná a to o -0,1%. V roce 2004 byla druhá nejvyšší inflace v průběhu sledovaného období. Tento vzrůst o 2,6% byl zapříčiněn vstupem České republiky do Evropské unie a snahou o vyrovnání či přiblížení cen. Nejvyšší inflace 6,3% byla v roce 2008, což předpovídalo změnu hospodářské a ekonomické situace. Od 1. 1. 2008 začal platit zákon č. 262/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který upravoval veřejné finance. V tento rok byly změněny a zvýšeny sazby nepřímých daní a vláda potřebovala peníze na financování státního deficitu. Toto také velice ovlivnilo míru inflace v roce 2008. Od roku 2011 je vidět snižování míry inflace, což přináší stagnaci ekonomiky v jednotlivých členských státech. V roce 2014 byla očekávána velmi nízká míra inflace, proto ČNB oslabila korunu a snažila se tak udržet růst inflace kolem 2%.

Tab. č. 8 Vývoj míry inflace v %, 2002 – 2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU	2,1	2,0	2,0	2,2	2,2	2,3	3,7	1,0	2,1	3,1	2,6	1,5
ČR	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2	2,1	3,5	1,4
Německo	1,4	1,0	1,8	1,9	1,8	2,3	2,8	0,2	1,2	2,5	2,1	1,6

Zdroj: Eurostat [18], vlastní zpracování, 2014

Podle těchto ukazatelů, které srovnávají ekonomickou situaci v porovnání s Evropskou unií ve sledovaném období, můžeme tvrdit, že vstup České republiky do Evropské unie a zapojení do jednotného trhu přinesl a zvýšil ekonomickou úroveň České republiky, zvýšil konkurenceschopnost, zlepšil postavení českých firem a zajistil stejná práva českých občanům na trhu práce. Negativem byly naopak dlouhé přípravy a schvalování zákonů v souladu s nařízeními Evropské unie, nutnost vytvoření nových orgánů či systémů a hlavně zvyšování cen. Česká republika držela do roku 2003 mnohem nižší ceny než státy Evropské unie, a proto se ceny po vstupu do EU výrazně navýšily.

Stále je nevýhodou kurz eura a české koruny. Myslím si, že pokud by Česká republika přistoupila a přijala euro za vlastní měnu, odpadnou tím velké rozdíly a pořizování zboží v zahraničí. Na druhou stranu, ČNB přijde o nástroj, kterým může regulovat ekonomickou situaci pomocí měnových kurzů. Euro je však silná měna a v případě dalších hospodářských krizí si bude moci udržet svoji stálou úroveň. Toto by určitě prospělo i ekonomice v České republice.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zhodnotit ekonomické vztahy České republiky s Evropskou unií a vliv vstupu do Evropské unie. Na příkladu obchodu s Německem jako naším největším hlavním obchodním partnerem jsem sledovala vývoj zahraničního obchodu, služeb, kapitálu a pohyb osob před vstupem České republiky do Evropské unie a po našem vstupu.

Celkově byl vstup do Evropské unie přínosem, protože se otevřel jednotný trh všech států, který je daný legislativou Evropské unie. Dříve musel být obchod mezi dvěma státy založen na dohodách obou zemí, tzv.: bilaterálních. Nyní může Česká republika obchodovat s 27 zeměmi, aniž by musela mít smlouvy s každým státem zvlášť. Také volný pohyb osob a poboček firem přinesl usnadnění a rozšíření spotřebitelského trhu pro firmy. Nevýhodou však je, že kvalitní kvalifikované síly odchází do zahraničí, kde mohou získat lepší pozici a plat.

Veškeré tabulky a statistiky obchodu s Německem a celkové tabulky pro jednotlivé státy Evropské unie ukazují, že obchod České republiky a Německa je velmi propojený. Česká republika je na Německu dá se říci závislá, protože vývoj německé ekonomiky má vliv na českou ekonomiku. Na příkladu ekonomické krize je možné vliv prokázat. Krize zasáhla Německo dříve než Českou republiku. Německá ekonomika se ale začala vzpamatovávat z krize dříve a tím ovlivnila a opět aktivovala i českou ekonomiku.

Vývoj obchodu České republiky se po vstupu České republiky zvýšil, neboť bylo velké aktivní saldo. S Německem jsme také měli vysoké aktivní saldo ve všech odvětvích jako s většinou dalších států Evropské unie. Důvodem bylo právě otevření trhu a zrušení cel a dalších poplatků. Klíčovými pro Českou republiku je obchod se zbožím. Obchod se službami se od vstupu také zvyšoval, ale méně než v případě zboží. Největším přírůstkem měl cestovní ruch. V oblasti služeb plynuly také velké investice i z Nizozemska.

Vstup do Evropské unie nám přinesl spoustu změn a rozšíření obchodních možností České republiky. Mezi klady vstupu patří otevření jednotného trhu, růst životní úrovně, finanční dotace na zemědělství, úpravy a vyšší životní úroveň. Na druhou stranu nás tento vstup také velmi omezil v pravomocích jako je právní suverenita, protože většina politik musí být podřízena nařízením Evropské unie, zvýšení cen potravin a základních potřeb, ztráta zahraniční politiky. Bývalý prezident Václav Klaus byl vždy proti

Evropské unii. Jako ekonom kritizoval i jednotnou evropskou měnu. "Je zřejmé, že je jednou z příčin současného zpomalení evropské ekonomiky," prohlásil. Také tvrdil následující: "Potřebujeme zbavit ekonomiku škrtícího množství regulace, která na ní dopadá jak naši vlastní hloupostí, tak tím, co přichází z Evropské unie."

Druhý bývalý prezident České republiky Václav Havel naopak spojení České republiky s Evropskou unií velmi podporoval. V roce 2009 ve svém projevu k 20. výročí revolucí v Evropském parlamentu nastínil vizi Evropy: „Cítím-li se být Evropanem, neznamená to přece, že přestávám být Čechem. Je tomu právě naopak. Jakožto Čech, jsem i Evropanem. Poněkud poeticky říkávám, že Evropa je vlast našich vlastí. Jsem přitom přesvědčen, že suverenita evropská se bude v budoucnosti zvolna posilovat. Nevím, zda rychleji či pomaleji. Nevím, jaké zákruty či okliky k tomu povedou, ale vím, že integrační proces musí pokračovat. Je to totiž v bytostném, ba přímo existenčním zájmu nejen Evropanů, ale všech.“ Dále také prohlásil: „Evropská integrace, díky které žije větší část našeho kontinentu tak dlouho v míru, je vskutku unikátní pokusem o demokratické soustátí. Není to, a hned tak to nebude, čistá federace, ba ani tradiční konfederace. Je to prostě cosi nového. Kéž by tento pokus byl poučný i pro jiné.“

Budoucnost Evropské unie a prospěch ze vstupu České republiky do EU zatím nelze určit. V Evropské unii budeme v květnu teprve 10 let a během tohoto období byla celá Evropa i celý svět ovlivněn hospodářskou krizí. Dle mého názoru jsme se více přiblížili západní Evropě v cenové relaci zboží, ale kvalita dostupného zboží a mzdy jsou stále nižší než v západní Evropě. Největším přínosem je možnost cestování bez kontrol, otevření pracovního trhu a možnost poskytování služeb i přes hranice států.

SEZNAM TABULEK

Tab. č. 1 Procentuální vývoz vybraných států do EU v %, 2000 - 2012	20
Tab. č. 2 Vývoz ČR do EU v mld. Kč, 2000 – 2013	20
Tab. č. 3 Podíl na dovozu vybraných států z EU v %, 2000 - 2012	21
Tab. č. 4 Dovoz České republiky z EU v mld Kč, 2000 – 2013.....	21
Tab. č. 5 Vývoz České republiky do Německa v mld. Kč, 2000 – 2013.....	22
Tab. č. 6 Dovoz České republiky z Německa v mld. Kč, 2000 – 2013	23
Tab. č. 7 Změna HDP v %, 2003 – 2012	50
Tab. č. 8 Vývoj míry inflace v %, 2002 – 2013.....	53

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Vývoj devizového kurzu CZK/EUR, 2004 – 2014.....	51
--	----

SEZNAM ZKRATEK

DIČ	daňové identifikační číslo
DPH	daň z přidané hodnoty
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ESP	Evropská politická spolupráce
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
ESVO	Evropské společenství volného obchodu
EU	Evropská unie
EURES	European Employment Services
EUROATOM	Evropské společenství atomové energie
HDP	Hrubý domácí produkt
OEEC	Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci
SIS	Schengenský informační systém
TRIS	Technical Regulations Informations System
VIES	VAT Information Exchange System

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] CIHELKOVÁ, Eva, JAKŠ, Jaroslav a kol. *Evropská integrace – Evropská unie*. 1. vydání, Praha: Oeconomica, 2004, 377 s., ISBN 80-245-0854-0
- [2] KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor, PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2. Aktualizované vydání, Brno: Barrister & Principal, 2007, 403 s., ISBN: 978-80-7364-044-6
- [3] KUČEROVÁ, Irah. *Evropská unie: hospodářské politiky*. 1. Vydání, Praha: Karolinum, 2006, 347s., ISBN 80-246-1212-7
- [4] PELTRÁM, Antonín a kol. *Evropská integrace a Česká republika*. 1. Vydání, Praha: Grada, 2009, 143s., ISBN 978-80-247-2849-0
- [5] PLCHOVÁ, Božena. *Zahraniční ekonomické vztahy ČR*. 3.přeprac. vyd. Praha: Oeconomica, 2007, 152 s., ISBN 978-80-245-1285-3
- [6] SOUKUP, Alexandr. *Mezinárodní ekonomie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, 288 s., ISBN 978-80-7380-197-7
- [7] SVATOŠ, Miroslav: *Zahraniční obchod – teorie a praxe*. 1. Vydání, Praha: Grada, 2009, 368s., ISBN 978-80-247-2708-0

Právní normy

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, v platném znění

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie, vydané 15. srpna 2008

Elektronické zdroje

- [8] *Akční plán zaměřený na boj proti podvodům s DPH v Evropské unii*. [online] Europa, 2014, Aktualizace 25.3.2009 [cit. 27.12.2013] Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/fi0001_cs.htm

- [9] *Aplikace systému INTRASTAT v České republice*. [online] Praha: BusinessInfo.cz, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 28.3.2014] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zahranicni-obchod/aplikace-systemu-intrastat-v-ceske/1000453/10481/?page=5>
- [10] *Běžný účet platební bilance ČR v teritoriálním členění*. [online] Praha: Česká národní banka, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 22.3.2014] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/bezny_ucet_p_b_tc/index.html
- [11] *Cestovní ruch – časové řady*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 7.2.2014 [cit. 26.3.2014] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr
- [12] *Cizinci v ČR 2013*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 31.1.2014 [cit. 20.3.2014] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/kapitola/1414-13-r_2013-0900
- [13] *Česká republika v mezinárodním srovnání 2011*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 13.6.2012 [cit. 28.2.2014] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kapitola/1607-11-r_2011-9
- [14] *Česká republika v mezinárodním srovnání 2013*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 26.2.2014 [cit. 28.2.2014] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kapitola/1607-11-r_2011-9
- [15] *Domácí a výjezdový cestovní ruch v ČR Archiv 2003 – 2010*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 5.3.2012 [cit. 12.3.2014] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru40_cr
- [16] *Evropský portál pracovní mobility*. [online] EURES, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 28.12.2013] Dostupné z: <http://www.eures.europa.eu>
- [17] FOFONKOVÁ, Helena. *Informační systém technických předpisů – Technical Regulations Information System (TRIS)*. [online] Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2014, Aktualizace 7.10.2005 [cit. 19.10.2013] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument13554.html>

- [18] *HICP – inflation rate – Annual average rate of change (%)*. [online] Eurostat – European Commission, 2014, Aktualizace 17.10.2013 [cit. 22.2.2014] Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00118>
- [19] *Identifikace bariér v oblasti ochrany duševního vlastnictví*. [online] Praha: BusinessInfo.cz, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 28.3.2014] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikatelske-prostredi/identifikace-ochrany-dusevni-vlastnictvi/1000520/51565/>
- [20] MACHOTKOVÁ Šárka, *Co je Schengen*. [online] Praha: Euroskop – Věcně o Evropě, 2014, [cit. 12.9.2013] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>
- [21] MACHOTKOVÁ Šárka, *Vstup ČR do Schengenu*. [online] Praha: Euroskop – Věcně o Evropě, 2014, [cit. 12.9.2013] Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8750/sekce/vstup-cr-do-schengenu/>
- [22] *Německo: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [online] Praha: BusinessInfo.cz, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 28.3.2014] Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nemecko-zahranicni-obchod-zeme-19046.html/>
- [23] *Podíl obchodu se zeměmi EU 27*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 28.2.2014 [cit. 15.3.2014] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tet00037>
- [24] *Přechodné období pro volný pohyb pracovníků*. [online] Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014, Aktualizace 9.3.2010 [cit. 28.12.2013] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1282>
- [25] *Přímé zahraniční investice*. [online] Praha: Česká národní banka, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 20.3.2014] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/
- [26] *Přímé zahraniční investice za minulé roky*. [online] Praha: Česká národní banka, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 20.3.2014] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/minule_roky.html

- [27] *Real GDP Growth Rate – Volume*. [online] : Eurostat – European Commission, 2014, Aktualizace 17.10.2013 [cit. 22.2.2014] Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>
- [28] *Společný systém daně z přidané hodnoty (DPH) (směrnice o DPH)*. [online] Europa, 2012, Aktualizace 4.2.2011 [cit. 27.12.2013] Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/taxation/l31057_cs.htm
- [29] *Statistická ročenka České republiky 2009*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 30.11.2009 [cit. 4.3.2014] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/0001-08-2008-1100>
- [30] *Statistická ročenka České republiky 2013*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 22.11.2013, [cit. 25.3.2014] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/kapitola/0001-13-r_2013-1100
- [31] *Unemployment statistics*. [online] Eurostat – European Commission, 2014, Aktualizace 17.3.2014 [cit. 22.3.2014] Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics
- [32] URBAN Luděk, *Volný pohyb služeb*. [online] Praha: Euroskop – Věcně o Evropě, 2014, [cit. 14.10.2013] Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8735/sekce/volny-pohyb-sluzeb/>
- [33] *Volný pohyb osob*. [online] Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2014, [cit. 28.10.2013] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/1280>
- [34] *Vybrané devizové kurzy – grafy, Kurz EUR/CZK*. [online] Praha: Česká národní banka, 2014, Aktualizace 2014 [cit. 12.3.2014] Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/grafy_form_js.jsp
- [35] *Zahraniční obchod České republiky v roce 2010*. [online] Praha: Český statistický úřad, 2014, Aktualizace 5.12.2011 [cit. 2012-04-14] Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/6008-11>

- [36] *Zaměstnávání cizích státních příslušníků.* [online] Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí – Integrovaný portál MPSV, 2014, [cit. 15.10.2013] Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/zam_ciz_stat_prisl

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Mapa Evropské unie z roku 2014

Příloha B: Mapa Evropského hospodářského prostoru

Příloha C: Mapa Schengenského prostoru

Příloha D: Vývoz a dovoz zboží v rámci Evropské unie v mil Kč, 2000 - 2013

Příloha E: Zahraniční obchod s Německem v tis EUR, 1993 - 2011

Příloha F: Zahraniční obchod ČR se státy EU v mil Kč, 2003 – 2012

Příloha G: Výdaje a příjmy se státy EU v mil Kč, 2004 – 2012

Příloha H: Struktura obchodu služeb s Německem v mil Kč, 2004 – 2012

Příloha I: Přímé zahraniční investice do ČR, příliv v mil Kč, 2002 - 2012

Příloha J: Přímé zahraniční investice do ČR, odliv v mil Kč, 2002 - 2012

Příloha K: Počet cest z ČR do Evropské unie v tis, 2003 - 2010

Příloha L: Češi pracující v cizině - residenty ČR, 2000 - 2012

Příloha M: Počty občanů ČR zaměstnaných na území států EU/EHP a Švýcarska, 2005-2012

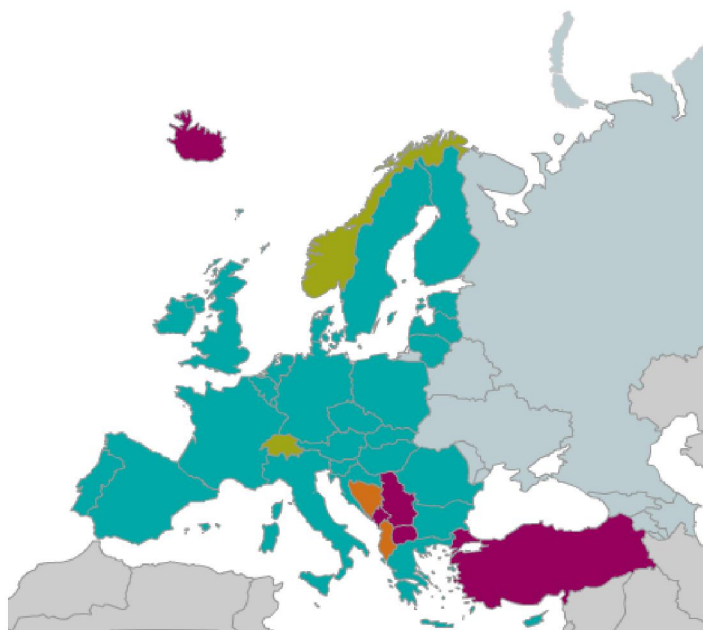
Příloha N: Počet pracovníků v ČR z EU, 2005 - 2011

Příloha O: Uplatňování omezení přístupu na trh práce vůči ČR

Příloha P: Vývoj inflace v zemích EU v %, 2002 - 2012

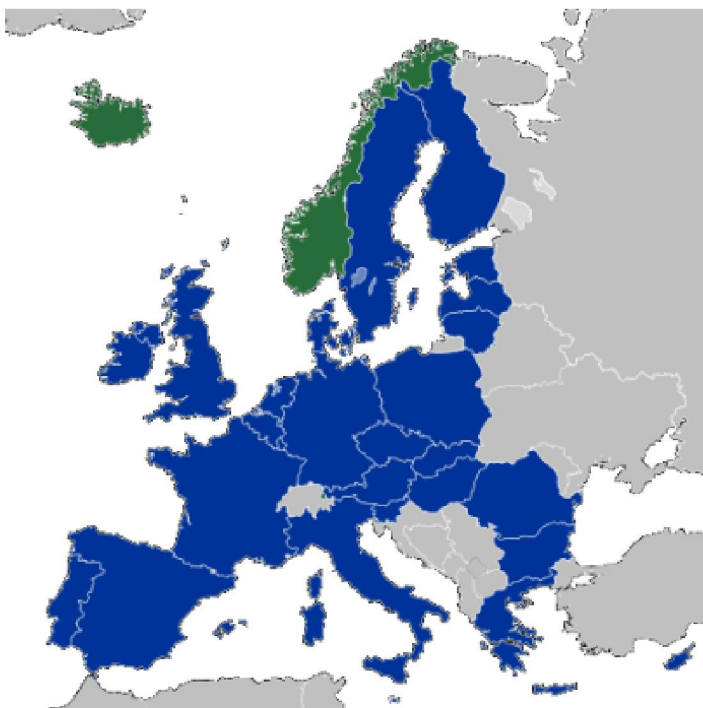
Příloha Q: Přehled míry nezaměstnanosti v EU v %, 2002 - 2012

Příloha A: Mapa Evropské unie z roku 2014

Zdroj: Euroskop, 2014

Příloha B: Mapa Evropského hospodářského prostoru

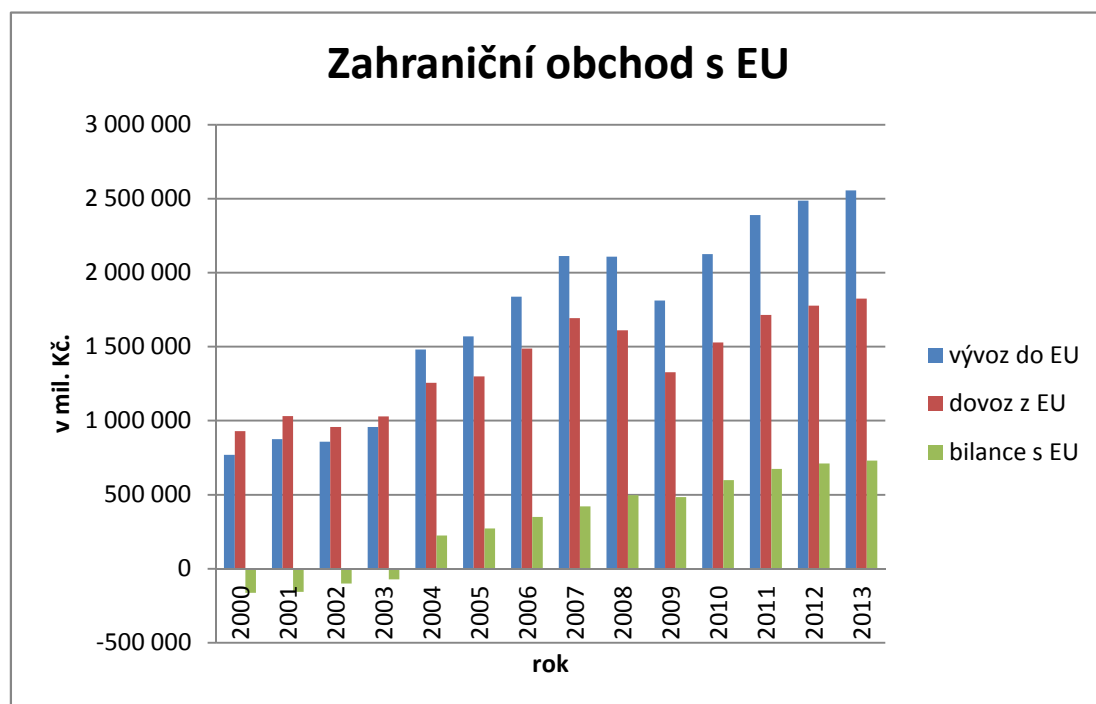
Zdroj: Euroskop, 2014

Příloha C: Mapa Schengenského prostoru 2014

Zdroj: Schengenský prostor, vlastní zpracování, 2014

Příloha D: Vývoz a dovoz zboží v rámci Evropské unie v mil Kč, 2000 – 2013

Zdroj: Český statistický úřad [30,35], vlastní zpracování, 2014

Příloha E: Zahraníční obchod s Německem v tis EUR, 1993 – 2011

	Vývoz			Dovoz			Obrat			Bilance tis. EUR
	tis. EUR	Pořadí	Index	tis. EUR	Pořadí	Index	tis. EUR	Pořadí	Index	
1993	3 589 107	1.	-	3 638 833	1.	-	7 227 940	1.	-	-49 726
1994	4 592 915	1.	128,0	4 387 588	1.	120,6	8 980 503	1.	124,2	205 327
1995	6 109 118	1.	133,0	6 111 696	1.	139,3	12 220 814	1.	136,1	-2 578
1996	6 436 534	1.	105,4	7 102 658	1.	116,2	13 539 192	1.	110,8	-666 124
1997	7 150 792	1.	111,1	7 691 147	1.	108,3	14 841 939	1.	109,6	-540 355
1998	8 870 141	1.	124,0	8 693 776	1.	113,0	17 563 917	1.	118,3	176 365
1999	10 335 606	1.	116,5	8 998 668	1.	103,5	19 334 274	1.	110,1	1 336 938
2000	12 735 790	1.	123,2	11 247 913	1.	125,0	23 983 703	1.	124,0	1 487 877
2001	14 213 070	1.	111,6	13 393 501	1.	119,1	27 606 571	1.	115,1	819 569
2002	14 832 533	1.	104,4	13 972 157	1.	104,3	28 804 690	1.	104,3	860 376
2003	15 926 198	1.	107,4	14 738 070	1.	105,5	30 664 268	1.	106,5	1 188 128
2004	19 530 433	1.	122,6	17 375 132	1.	117,9	36 905 565	1.	120,4	2 155 301
2005	21 102 927	1.	108,1	18 482 919	1.	106,4	39 585 846	1.	107,3	2 620 008
2006	24 167 299	1.	114,5	20 968 832	1.	113,6	45 156 131	1.	114,1	3 178 467
2007	27 459 864	1.	113,6	24 140 390	1.	115,0	51 600 254	1.	114,3	3 319 474
2008	30 457 141	1.	110,9	25 792 950	1.	106,8	56 250 091	1.	109,0	4 664 191
2009	26 261 381	1.	86,2	19 990 519	1.	77,5	46 251 900	1.	82,2	6 270 862
2010	32 456 514	1.	120,9	24 315 667	1.	120,8	56 772 182	1.	120,9	8 140 847
2011	37 494 912	1.	115,5	27 830 155	1.	114,5	65 325 067	1.	115,1	9 664 757

Zdroj: Česká národní banka [22]

Příloha F: Zahraníční obchod České republiky se státy EU v mil. Kč, 2003 – 2012

Země	Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Belgie	Vývoz	30 707	43 963	49 366	61 359	70 273	65 781	55 351	62 587	71 227	73 129
	Dovoz	29 425	32 962	36 107	41 170	46 871	46 646	41 282	44 013	47 983	46 933
	Bilance	1 282	11001	13 258	20 189	23 403	19 135	14 069	18 573	23 245	26 197
Bulharsko	Vývoz	4 053	5 906	6 873	8 420	10 839	12 048	9 790	10 112	10 174	13 080
	Dovoz	1 690	2 253	2 059	2 353	2 979	2 948	2 699	3 422	4 709	5 081
	Bilance	2 363	3653	4 814	6 066	7 859	9 100	7 091	6 690	5 466	7 999
Dánsko	Vývoz	8 127	9 638	14 233	20 889	21 576	19 601	15 493	20 077	22 254	23 269
	Dovoz	9 414	11 074	11 837	18 199	19 534	15 366	13 730	14 944	15 568	15 732
	Bilance	-1 287	-1436	2 395	2 690	2 042	4 235	1 763	5 133	6 686	7 537
Estonsko	Vývoz	1 568	2 102	2 491	3 277	4 064	3 445	2 204	2 994	-	-
	Dovoz	868	738	676	767	896	964	735	1 082	-	-
	Bilance	701	1364	1 815	2 511	3 167	2 481	1 469	1 911	-	-
Finsko	Vývoz	5 757	6 797	10 376	12 378	14 121	15 769	12 180	14 470	16 318	14 689
	Dovoz	7 910	8 553	8 589	13 160	12 889	10 734	8 295	8 625	9 083	8 815
	Bilance	-2 153	-1756	1 787	-782	1 232	5 035	3 885	5 844	7 235	5 874
Francie	Vývoz	64 884	77 754	92 124	118 925	134 905	131 941	122 810	135 194	156 392	154 977
	Dovoz	70 975	81 001	83 410	98 866	110 012	97 610	76 783	79 800	86 730	86 231
	Bilance	-6 091	-3248	8 713	20 059	24 893	34 332	46 027	55 394	69 662	68 745
Chorvatsko	Vývoz	8 109	9 653	9 940	10 810	12 109	11 102	8 379	8 532	9 130	8 926
	Dovoz	1 372	1 534	1 759	2 699	2 514	2 273	2 020	2 194	3 256	3 201
	Bilance	6 737	8 119	8 181	8 110	9 595	8 829	6 359	6 338	5 873	5 725
Irsko	Vývoz	6 041	6 395	8 052	9 109	8 540	5 639	4 218	5 395	6 535	7 420
	Dovoz	7 899	9 231	10 644	11 869	16 556	15 698	15 277	16 877	17 551	15 124
	Bilance	-1 858	-2836	-2 592	-2 761	-8 016	-10 059	-11 060	-11 481	-11 016	-7 703
Itálie	Vývoz	60 713	73 310	78 628	98 976	121 545	114 833	94 407	112 244	119 133	109 900
	Dovoz	76 501	90 869	87 567	97 438	114 176	107 299	86 206	94 228	104 900	106 721
	Bilance	-15 788	-17 559	-8 938	1 538	7 369	7 533	8 201	18 015	14 233	3 178
Litva	Vývoz	5 980	5 972	5 835	7 146	8 921	8 241	5 102	6 462	7 728	10 968
	Dovoz	927	1 242	1 305	2 188	2 887	2 355	1 974	2 269	2 875	3 593
	Bilance	5 053	4730	4 531	4 958	6 034	5 886	3 128	4 192	4 853	7 375
Lotyšsko	Vývoz	2 256	2 574	3 381	4 743	5 601	3 823	2 986	3 512	-	-
	Dovoz	375	466	451	536	724	700	908	771	-	-
	Bilance	1 881	2107	2 929	4 207	4 876	3 123	2 078	2 741	-	-
Lucembursko	Vývoz	2 697	2 665	2 669	2 697	2 868	3 477	2 364	3 014	3 692	4 052
	Dovoz	2 595	3 606	4 519	5 071	5 331	5 066	2 961	4 129	5 772	5 779
	Bilance	102	-941	-1 850	-2 374	-2 462	-1 588	-596	-1 116	-2 079	-1 726
Maďarsko	Vývoz	31 256	47 236	50 878	63 665	77 627	70 083	54 589	58 266	64 663	69 789
	Dovoz	29 298	35 503	39 433	49 608	68 028	64 981	45 429	52 342	59 162	64 013
	Bilance	1 958	11733	11 445	14 058	9 598	5 102	9 161	5 924	5 502	5 775
Německo	Vývoz	507 154	616 934	628 530	679 597	762 341	758 001	694 482	819 245	927 060	962 456
	Dovoz	469 319	541 670	550 495	592 692	670 186	639 868	528 649	613 698	689 590	694 907
	Bilance	37 835	75263	78 034	86 905	92 155	118 132	165 833	205 547	237 470	267 549
Nizozemsko	Vývoz	56 733	70 859	68 256	78 559	92 686	96 163	83 260	93 354	101 642	99 206
	Dovoz	31 548	47 769	72 760	81 563	92 712	73 758	67 039	77 764	87 636	95 493
	Bilance	25 185	23090	-4 504	-3 004	-26	22 405	16 221	15 590	14 006	3 713
Polsko	Vývoz	65 673	87 776	102 341	121 779	147 054	159 334	123 064	154 644	181 475	186 461
	Dovoz	59 809	80 177	91 000	118 325	137 150	139 897	126 644	154 241	176 664	194 757
	Bilance	5 864	7599	11 342	3 454	9 904	19 437	-3 580	402	4 811	-8 295
Portugalsko	Vývoz	4 001	5 144	6 971	8 162	8 963	8 253	7 675	9 593	9 637	8 692
	Dovoz	3 620	4 179	4 058	5 403	6 630	5 741	6 028	7 644	8 030	8 107
	Bilance	381	966	2 913	2 758	2 333	2 512	1 647	1 949	1 607	585
Rakousko	Vývoz	85 617	101 476	104 668	109 590	113 803	117 111	100 007	119 667	130 678	141 269
	Dovoz	61 757	70 034	73 025	77 390	91 087	88 670	72 472	81 227	88 521	87 996
	Bilance	23 860	31442	31 642	32 200	22 717	28 441	27 535	38 440	42 156	53 273
Rumunsko	Vývoz	9 720	13 897	19 948	26 049	31 873	36 183	24 212	28 565	31 671	34 631
	Dovoz	3 879	5 663	8 367	10 750	10 901	11 408	10 305	15 004	19 737	20 778
	Bilance	5 841	8234	11 581	15 299	20 972	24 775	13 907	13 561	11 935	13 853
Řecko	Vývoz	6 642	6 611	7 104	9 256	9 406	8 955	7 831	7 059	6 959	5 533
	Dovoz	2 034	2 221	2 700	3 277	3 322	3 269	2 705	3 342	3 387	3 286
	Bilance	5 608	4389	4 403	5 979	6 084	5 686	5 126	3 716	3 571	2 247
Slovensko	Vývoz	109 114	144 003	161 348	180 046	214 801	227 574	186 946	217 292	257 555	273 791
	Dovoz	74 713	92 526	99 802	109 788	127 874	134 047	108 623	125 944	153 068	164 879
	Bilance	34 401	51477	61 547	70 259	86 927	93 527	78 323	91 348	104 488	108 912
Slovinsko	Vývoz	9 020	10 020	10 692	10 854	13 807	14 057	11 662	13 350	14 363	12 952
	Dovoz	8 467	9 548	9 068	10 825	12 214	11 294	8 969	10 154	11 204	12 078
	Bilance	553	472	1 624	29	1 593	2 762	2 693	3 196	3 159	875
Velká Británie	Vývoz	73 907	80 253	86 464	101 750	126 371	118 278	105 875	124 923	130 176	148 628
	Dovoz	39 082	50 396	44 907	54 017	65 225	57 965	42 936	49 152	50 797	53 580
	Bilance	34 825	29856	41 557	47 733	61 146	60 307	62 939	75 772	79 379	95 048
Španělsko	Vývoz	28 847	37 033	47 680	57 389	65 535	56 250	50 818	60 495	61 390	61 370
	Dovoz	26 145	33 561	35 378	39 817	46 472	43 869	37 898	43 919	44 067	43 210
	Bilance	2 702	3472	12 303	17 572	19 062	12 382	12 921	16 576	17 323	18 160
Švédsko	Vývoz	15 610	19 554	28 003	35 244	44 690	43 709	33 215	41 163	47 452	46 649
	Dovoz	15 334	18 670	29 998	22 579	27 394	23 201	18 519	22 285	24 928	24 959
	Bilance	276	885	-1 995	12 664	17 295	20 508	14 696	18 878	22 523	21 690

Zdroj: Český statistický úřad [29, 30], vlastní zpracování, 2014.

Příloha G: Výdaje a příjmy služeb se státy EU v mil Kč, 2004 – 2012

Stát	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje	příjmy	výdaje
Evropská unie	175 757,3	141 771,4	189 393,3	160 477,2	233 563,8	176 644,7	262 143,3	193 939,9	290 772,3	200 424,3	264 980,3	200 127,9	299 293,3	209 875,3	306 755,5	234 823,6	314 109,50	260 399,00
Belgie	4 887,4	3 622,6	7 309,0	3 569,6	8 570,4	3 816,5	10 726,3	3 933,9	11 493,4	5 219,3	12 123,4	5 818,9	14 228,4	4 753,7	15 188,5	5 912,5	15 503,4	7 011,5
Bulharsko	3 928,0	1 836,4	6 951,1	890,5	6 48,6	1 086,1	922,8	1 352,2	881,9	1 284,4	2 098,4	3 138,7	2 534,5	4 887,3	1 422,7	5 534,9	2 470,1	6 733,4
Dánsko	2 332,1	1 066,8	2 967,6	1 699,5	3 118,0	1 306,8	3 950,2	1 451,8	4 137,3	1 330,5	3 208,5	1 289,6	4 486,5	1 387,8	3 724,4	1 453,8	4 032,9	1 825,7
Estonsko	179,3	173,5	205,6	90,2	297,7	134,1	311,4	164,2	453,8	160,0	371,9	107,9	493,0	110,9	485,6	143,1	448,5	142,6
Finsko	1 148,8	644,9	1 278,7	873,0	2 047,7	1 253,6	1 949,7	1 192,7	2 308,4	939,4	2 786,4	1 940,8	2 270,8	1 060,0	1 216,5	1 396,1	2 127,6	1 812,6
Francie	8 849,7	9 294,6	9 943,6	11 369,9	11 927,9	13 748,9	11 804,3	14 601,4	11 887,9	13 841,4	12 951,1	14 417,3	14 224,9	14 712,8	15 204,5	16 043,5	16 704,3	16 328,6
Chorvatsko	1 095,8	5 431,1	1 318,8	5 317,6	980,2	6 273,9	1 201,3	7 133,4	1 224,3	3 904,7	988,3	6 094,1	1 056,7	3 844,8	1 311,9	3 951,0	943,5	4 219,8
Irsko	1 574,9	1 594,3	2 548,7	1 783,2	3 702,3	3 193,6	4 745,5	4 440,6	5 695,1	4 543,2	6 409,9	4 110,7	7 741,7	4 992,5	7 350,1	7 532,7	11 227,5	7 081,0
Itálie	8 272,5	6 363,3	7 589,4	8 103,4	9 781,2	7 833,3	10 051,4	8 393,5	9 645,1	9 192,2	10 555,9	8 582,7	10 405,9	8 797,2	11 636,8	9 396,1	10 070,1	8 977,1
Kypr	578,7	1 300,5	992,4	814,5	1 077,5	968,2	1 308,1	1 037,1	1 424,6	2 490,2	1 706,4	1 370,9	2 002,8	926,2	2 011,3	1 222,3	2 142,0	1 502,6
Litva	540,7	236,0	466,1	119,3	591,1	207,8	1 062,1	227,3	633,3	282,9	1 093,4	401,0	1 088,8	258,5	1 076,7	272,4	1 156,5	336,3
Lotyšsko	560,0	365,6	194,6	117,0	353,3	109,8	327,2	174,3	340,9	193,1	241,0	350,3	316,9	529,8	358,4	536,8	278,4	1 177,8
Lucembursko	480,5	579,4	1 787,3	759,6	1 711,0	872,8	1 114,8	618,0	932,2	1 415,6	987,1	985,0	1 774,6	1 376,2	2 327,4	2 000,2	2 584,6	1 509,4
Maďarsko	2 979,3	1 323,4	4 230,5	3 289,8	5 529,4	3 541,9	6 246,0	4 292,7	6 487,4	3 482,9	7 856,5	3 944,4	8 037,6	3 446,0	6 776,1	4 004,9	9 136,1	5 101,5
Malta	16,1	107,2	191,5	45,2	215,1	35,8	200,1	32,9	119,3	100,6	82,3	115,3	92,6	407,0	104,1	95,7	227,9	106,7
Německo	65 265,5	37 326,4	71 045,5	50 695,1	88 681,0	57 023,5	97 447,3	60 362,5	126 720,9	61 460,5	95 086,8	60 713,4	110 141,0	67 705,1	104 080,9	71 568,2	99 918,4	83 702,9
Nizozemí	8 983,7	5 388,7	12 828,6	10 609,2	16 299,6	9 314,9	15 603,4	13 426,0	16 846,9	12 584,4	15 114,9	13 540,4	14 817,1	10 598,9	16 430,0	11 645,6	15 302,5	15 096,6
Polsko	7 785,6	9 655,8	6 376,8	11 206,1	8 781,6	10 684,9	9 099,0	12 466,0	10 210,3	11 440,7	10 821,4	10 503,8	11 917,8	11 268,2	14 429,3	13 849,6	16 728,6	14 679,0
Portugalsko	435,7	388,4	696,1	380,8	925,3	437,1	1 087,5	481,3	939,7	568,7	954,5	683,1	1 191,1	700,2	1 106,7	964,6	1 140,8	1 105,0
Rakousko	11 413,6	13 780,2	7 811,7	13 007,3	10 127,7	13 114,5	12 552,2	15 489,4	11 495,9	16 575,2	13 159,0	16 157,8	15 508,2	18 208,2	17 840,3	20 079,9	18 433,2	19 604,1
Rumunsko	683,1	310,5	1 163,2	497,5	1 351,7	672,8	1 969,8	761,2	1 987,3	881,8	2 312,6	927,9	2 798,3	1 334,0	4 063,0	1 815,1	4 225,1	1 878,3
Řecko	1 246,5	2 852,5	1 385,2	2 495,0	1 584,1	2 484,1	1 636,9	3 153,7	1 536,7	3 063,6	2 129,7	4 613,5	1 793,6	2 264,8	1 653,7	2 566,3	1 745,2	2 790,4
Slovensko	16 164,4	19 296,8	21 129,2	16 276,8	22 808,6	18 126,5	26 845,1	19 717,1	30 836,0	22 310,3	29 516,2	22 977,9	38 016,4	24 842,7	43 271,0	28 643,8	43 480,4	29 555,5
Slovinnsko	473,7	728,7	450,2	611,2	714,7	690,2	814,5	899,5	1 100,9	783,9	462,5	626,5	1 372,4	721,6	1 780,0	1 071,0	1 646,5	1 307,3
Španělsko	4 018,0	3 619,8	5 245,5	3 658,8	7 117,7	3 864,0	6 769,6	4 903,5	5 940,8	4 966,2	5 824,1	5 312,6	6 666,1	6 779,3	6 782,1	7 078,4	6 377,3	7 310,1
Švédsko	2 683,2	4 585,3	3 193,1	3 241,5	4 644,1	2 809,3	4 339,5	3 419,0	4 592,9	4 836,6	4 710,8	3 959,6	5 160,7	3 621,7	5 723,1	3 930,2	5 748,6	3 723,5
Velká Británie	20 276,2	45 329,9	17 668,3	14 275,1	20 956,6	19 313,7	29 260,8	16 938,2	22 123,3	16 474,7	22 415,6	13 558,1	20 207,7	14 484,6	20 732,6	16 145,8	21 253,1	19 999,5

Zdroj: Český statistický úřad [10], vlastní zpracování, 2014

Příloha H: Struktura obchodu služeb s Německem v mil Kč, 2004 – 2012

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje	přijmy	výdaje
SLUŽBY	65 285,5	37 326,4	71 045,5	50 695,1	88 681,0	57 023,5	97 447,3	60 362,5	126 720,9	61 460,5	95 086,8	60 713,4	110 141,0	67 705,1	104 080,9	71 588,2	99 918,4	83 702,9
Doprava	15 124,2	5 101,0	8 832,6	3 232,4	12 372,6	6 651,1	13 535,7	7 613,3	13 372,8	6 622,5	14 756,7	5 621,8	15 745,9	6 978,3	16 900,2	7 980,3	17 125,3	8 531,4
Námořní doprava	110,9	1 335,2	177,4	926,4	270,6	1 866,8	224,3	1 954,3	304,5	3 049,4	90,1	1 970,2	76,5	2 976,6	51,2	2 807,7	80,8	2 967,1
Letecká doprava	1 345,3	372,9	198,4	235,3	255,8	208,3	549,7	2 446,0	331,3	427,5	316,8	541,9	355,5	432,6	220,3	277,7	340,1	854,9
Kosmická doprava	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Železniční doprava	1 896,0	306,7	367,0	89,5	716,7	162,9	772,9	277,4	1 123,8	150,0	1 084,4	223,9	949,1	256,6	1 157,4	536,2	1 539,7	669,6
Silniční doprava	8 280,0	2 914,0	6 243,3	1 079,0	9 015,3	1 560,7	9 571,5	1 768,4	9 237,1	1 690,5	9 625,8	1 762,5	10 327,3	1 732,9	9 809,4	3 052,8	9 868,0	2 629,5
Vnitrozemská vodní doprava	153,6	16,9	86,6	60,8	112,4	35,8	139,7	39,2	107,3	31,8	92,7	33,5	61,4	32,2	120,2	25,2	129,7	17,1
Potrubií přeprava a přenos elektřiny	3 239,4	0,0	1 701,2	706,5	1 819,7	1 620,4	1 667,9	627,0	1 486,2	644,4	1 977,7	601,3	1 986,2	982,5	3 173,2	600,0	2 724,0	741,9
Ostatní podporné a vedlejší dopravní služby	109,0	155,3	58,5	135,0	182,3	196,2	609,7	501,1	782,6	628,9	1 569,2	488,6	2 009,9	564,9	2 368,5	680,7	2 442,9	851,4
Cestovní ruch	36 172,2	10 396,9	42 311,8	10 088,3	50 347,8	12 270,6	52 494,5	13 908,2	48 087,0	15 340,8	43 689,1	14 819,1	42 643,1	15 994,1	47 213,5	18 151,9	46 920,1	19 045,9
Pracovní cesty	6 528,6	1 691,4	6 307,8	2 039,5	5 587,1	2 032,5	6 714,4	2 123,8	7 090,6	2 778,8	6 080,4	2 580,4	7 516,4	2 540,4	8 246,2	3 367,1	8 246,8	3 968,7
Soukromé cesty	29 643,6	8 705,4	36 004,0	8 058,8	44 760,7	10 238,1	45 780,1	11 784,4	40 996,4	12 562,0	37 608,7	12 238,7	35 126,7	13 453,7	38 967,3	14 784,8	38 673,3	15 077,2
Ostatní služby	13 969,1	21 828,5	19 723,3	37 177,3	25 955,3	39 093,4	31 415,1	38 836,6	65 259,4	39 481,3	36 640,7	40 265,5	51 761,8	44 732,4	39 967,2	45 455,6	35 872,8	56 125,4
Služby v oblasti spojů	1 124,0	2 217,1	1 937,2	1 816,2	2 135,3	1 856,7	2 477,6	1 666,8	2 357,5	2 002,3	2 092,6	2 185,7	2 396,7	2 265,2	1 992,6	2 669,2	2 012,4	2 200,7
Služby v oblasti stavebnictví	704,5	1 179,7	1 421,9	1 066,7	1 067,4	761,2	795,9	327,2	872,3	471,0	936,1	285,9	1 124,0	169,8	1 514,1	258,9	2 360,8	504,1
Stavební práce v zahraničí	302,6	129,3	890,8	112,9	899,8	129,1	699,3	61,3	796,4	106,7	861,2	76,1	979,8	106,6	1 251,1	183,1	1 836,2	430,4
Stavební práce v tuzemsku	401,9	1 050,4	531,1	893,8	167,5	632,0	96,6	266,0	75,8	364,3	74,8	209,8	144,3	63,3	263,0	75,8	524,6	73,7
Pojišťovací služby	19,2	1 223,3	188,8	1 785,0	273,1	1 474,9	221,5	1 460,2	419,3	1 380,9	386,0	720,6	498,6	794,8	844,1	573,6	-86,4	495,2
<i>z toho:</i>																		
Zajištění	12,4	1 223,3	21,7	1 756,7	6,4	1 441,4	0,0	1 299,5	70,3	1 200,3	93,2	487,3	177,2	606,2	742,7	273,6	-210,3	156,6
Finanční služby	1 028,0	1 898,0	437,1	1 748,4	741,4	2 906,7	546,3	2 187,5	254,9	789,8	103,1	1 415,6	293,9	161,6	172,7	279,0	82,7	113,8
Služby výpočetní techniky a informační služby	828,1	1 124,2	2 203,2	4 648,9	8 714,2	5 937,7	7 499,8	4 831,5	8 138,4	6 223,7	9 362,9	5 509,5	8 716,9	6 641,4	9 698,6	4 944,3	9 375,8	6 482,0
Autorské a jiné odměny a licenční poplatky	80,4	627,9	255,0	2 968,3	212,3	2 764,9	66,2	3 771,2	81,8	3 250,0	77,0	2 558,2	44,2	3 842,1	55,3	4 364,5	49,9	4 302,5
Ostatní služby obchodní povahy	9 710,8	12 402,3	12 902,3	22 892,4	12 717,7	23 111,2	19 629,6	24 332,9	53 027,1	25 116,1	23 614,6	27 350,3	38 572,9	30 445,9	25 502,9	31 936,5	21 601,1	41 561,4
Obchodní operace se zbožím a ostatní služby související s obchodem	916,1	828,5	1 133,3	2 183,0	412,9	3 709,9	4 090,4	3 708,1	31 563,4	1 956,8	8 842,6	1 616,6	21 682,6	1 194,5	7 534,8	4 726,0	-1 005,2	3 266,9
Služby operativního leasingu	152,3	597,3	252,3	2 052,3	175,7	790,0	288,7	790,5	378,2	816,9	312,6	873,9	471,3	744,8	476,5	671,9	408,0	677,0
Různé obchodní, odborné a technické služby	8 642,4	10 976,5	11 516,7	18 657,1	12 129,2	18 611,3	15 250,5	19 834,2	21 085,5	22 342,5	14 459,5	24 859,8	16 419,0	28 506,6	17 491,6	26 538,6	22 198,3	37 617,5
Osobní, kulturní a rekreační služby	379,6	302,3	362,1	243,8	78,4	228,1	167,2	215,5	88,3	228,7	54,7	193,6	94,9	383,5	177,2	408,4	468,3	437,6
Vládní služby j.n.	94,5	853,7	15,8	67,6	15,6	52,1	11,1	43,9	19,8	38,9	13,7	46,1	9,8	28,0	9,6	21,2	8,1	28,1
Nezařazené služby	0,0	0,0	177,8	187,1	5,3	8,4	1,9	4,3	1,7	15,9	0,2	7,0	0,2	0,4	0,0	0,4	0,2	0,2

Zdroj: Český statistický úřad [10], vlastní zpracování, 2014

Příloha I: Přímé zahraniční investice do ČR, příliv v mil Kč., 2002 – 2012

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
CELKEM SVĚT	277 689,5	59 316,1	127 843,6	279 181,5	123 431,3	211 943,7	110 129,6	55 793,9	117 274,7	41 011,2	207 374,4
EVROPA	261 468,2	26 597,2	73 023,8	266 066,2	110 451,1	166 469,8	99 133,2	39 669,2	118 454,3	21 065,8	186 632,5
<i>z toho</i>											
Belgie	14 300,2	-7 140,5	-1 324,6	5 598,1	-606,3	5 480,1	-2 057,6	25 808,5	-23 401,0	8 894,6	15 905,9
Dánsko	3 083,1	-359,8	-1 274,2	1 138,2	-863,6	4 586,3	1 725,0	370,1	752,7	-313,3	2 028,7
Finsko	-179,7	794,0	367,3	588,8	-324,5	247,7	420,2	462,5	-141,5	1 563,5	-187,7
Francie	4 644,4	19 189,9	-4 516,1	9 256,6	6 044,4	1 102,9	19 853,5	10 671,3	-9 981,6	-3 800,7	7 613,7
Irsko	-613,1	819,5	1 975,3	676,9	-15,6	1 574,0	10 787,7	-11 137,2	-13 541,1	-6 522,1	163,6
Itálie	4 152,9	2 061,8	1 310,8	-643,8	-1 031,5	1 133,4	6 536,9	-948,7	522,6	69,3	2 405,7
Lucembursko	5 895,8	1 455,8	13 982,7	3 772,2	31 327,8	42 803,2	-808,5	7 825,2	-5 840,5	-6 652,2	499,5
Německo	152 286,4	4 592,3	19 473,3	38 769,5	43 522,0	24 471,9	9 221,0	-17 641,3	26 627,1	32 418,6	32 075,1
Nizozemí	40 222,1	-29 810,3	51 450,9	22 035,4	-9 698,1	45 007,6	17 559,1	-10 556,5	37 906,5	-35 768,1	89 413,6
Portugalsko	512,9	30,1	-122,9	8,1	-317,5	-242,1	119,2	104,6	-518,8	99,3	405,8
Rakousko	24 929,8	13 663,6	11 285,2	14 967,7	22 567,7	22 306,5	36 444,5	14 120,7	35 267,4	14 780,7	26 989,3
Řecko	20,9	184,9	445,0	-770,6	-21,1	-79,0	262,4	14,2	362,1	-378,1	55,9
Španělsko	920,9	1 619,0	1 736,5	125 213,7	-672,9	5 531,5	-1 776,1	-3 113,9	3 994,1	-11 936,1	-5 747,5
Švédsko	3 553,6	-1 389,4	-823,7	11 870,6	-4 363,1	6 891,1	-1 937,8	-2 752,0	4 052,1	-903,6	1 987,5
Velká Británie	-7 204,6	17 938,5	483,2	1 395,8	5 936,0	-10 840,8	-12 098,5	-7 860,1	31 961,6	15 704,3	3 849,7
Kypr	5 094,9	-	978,6	12 198,3	4 826,6	6 164,3	1 434,2	27 287,0	11 644,0	-1 492,9	-271,2
Estonsko	-	0,2	-	-	106,9	2,0	-	-22,8	2,0	-5,8	-2,9
Litva	0,2	0,1	-	-	-	-22,3	16,0	-7,7	-	-	-
Lotyšsko	-	-	-	-	1,0	0,1	-	2,3	-	-	-
Maďarsko	1 251,9	-231,8	-612,9	58,1	873,8	731,9	756,6	2 418,3	853,8	-322,1	1 859,4
Malta		1 886,1	-1 017,9	-1 268,2	2 768,7	-1 898,4	7 019,6	-746,7	422,1	2 923,4	3 243,7
Polsko	31,6	-426,2	213,8	19 637,0	959,2	3 425,5	2 882,2	1 550,1	5 139,2	4 000,4	2 432,9
Slovensko	816,3	-90,7	291,9	-490,2	31,2	392,0	806,4	697,3	-1 435,5	1 521,7	57,7
Slovensko	7 745,5	1 797,5	8 604,9	2 178,2	9 397,5	7 770,1	3 311,0	2 749,4	13 199,3	6 660,2	947,1
Bulharsko	2,2	-5,0	0,4	10,4	-2,6	24,1	-46,5	51,4	-50,0	46,2	193,4
Rumunsko	-	0,2	113,4	-138,1	-13,6	-85,1	-1 310,1	340,5	657,5	721,1	637,9
Chorvatsko	-0,1	17,3	-2,5	3,6	18,7	-8,7	12,8	-17,1	-	-242,6	75,9

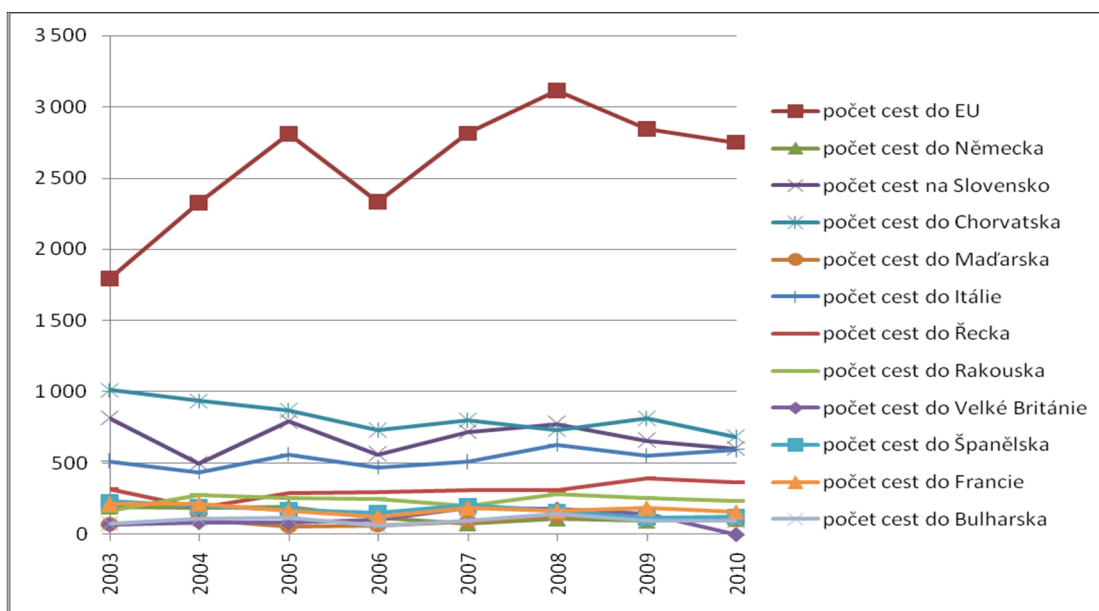
Zdroj: Česká národní banka [25, 26], vlastní zpracování, 2014

Příloha J: Přímé zahraniční investice z ČR, odliv v mil Kč., 2002 – 2012

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
CELKEM SVĚT	6 759,3	5 815,7	26 067,3	-449,0	33 169,6	32 879,7	73 802,7	18 099,8	22 284,2	-5 793,6	26 248,4
EVROPA	7 496,1	6 307,2	14 869,2	-6 976,0	30 556,7	27 182,1	71 303,2	5 524,5	20 835,6	-4 960,9	29 824,1
<i>z toho</i>											
Belgie	-0,1	-1,0	-2,1	1,8	-	-	143,2	-	-	364,4	-912,3
Dánsko	-1,6	1,9	4,4	1,0	-1,1	16,9	-9,1	-9,9	-	-	-109,4
Finsko	15,6	42,3	-4,4	-	-	-	-	-	-	-	0,9
Francie	1,1	55,9	-59,6	22,0	23,4	132,9	-27,9	-178,2	115,3	-185,3	-539,0
Irsko	-116,3	-55,3	-16,3	-1,9	69,0		-77,5	-	-	210,0	239,4
Itálie	1,7	5,6	1,7	-1,7	96,7	65,1	0,9	-74,1	229,0	113,2	-198,0
Lucembursko	-5,9	2 917,2	66,0	-3 026,7	-	1 781,7	3 396,1	87,7	369,5	85,7	-359,2
Německo	-17,4	-13,0	42,0	1 213,8	3 762,4	823,4	5 041,9	-286,8	602,8	6,3	2 779,4
Nizozemí	870,7	3 282,3	64,6	-12 493,8	12 919,4	6 753,9	55 115,1	4 486,9	22 073,6	1 079,8	12 126,3
Portugalsko	-	457,6	-	-	-	4 075,0	-5,2	-	-	-	-
Rakousko	-30,0	103,9	-85,7	81,2	22,4	-379,7	98,6	170,4	233,7	598,5	216,4
Řecko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Španělsko	-0,6	-2,4	-21,4	64,9	33,1	-43,5	-44,0	-19,5	11,4	405,0	-270,9
Švédsko	2,8	-1,6	3,9		183,6	1 018,6	97,9	-	41,6	-	114,5
Velká Británie	76,6	1 359,7	342,7	530,4	997,7	17,4	-219,2	-901,0	-463,1	210,2	119,0
Kypr	-18,6	-26,4	1 373,9	-1 384,6	406,8	2 102,0	-2 444,2	612,2	-1 862,6	-9 506,7	3 199,1
Estonsko	-	-	0,2	0,7	-	1,6	-	14,5	-	-0,9	-12,9
Litva	-1,1	1,4	14,2	5,3	2,6	28,6	-15,8	-	-	-	-3,6
Lotyšsko	0,3	0,9	-	62,9	3,7	43,4	-	-	1,2	-	14,1
Maďarsko	148,4	-21,1	201,7	192,5	4,0	18,6	-419,8	-18,3	-342,4	77,8	144,8
Malta	-0,1	-	-	-	-	36,5	396,1	-289,2	-	320,6	-121,2
Polsko	-601,0	7,9	883,6	-255,6	992,3	6 338,2	1 105,1	-221,8	818,3	162,2	159,5
Slovensko	2 142,7	-8,9	-142,2	-87,9	-133,4	-1 705,9	-8,7	-90,7	-474,5	-40,9	31,8
Slovensko	4 945,8	-1 781,7	2 225,1	3 721,5	5 096,8	5 140,2	2 468,4	-9 785,8	3 849,6	2 278,2	4 995,3
Bulharsko	89,8	-101,2	9 831,4	-383,2	6 085,6	886,0	805,2	-802,6	-691,2	-290,5	1 739,0
Rumunsko	42,7	52,3	145,6	4 751,5	-19,6	22,1	5 950,4	12 830,8	-3 676,4	-831,1	6 458,6
Chorvatsko	-49,5	31,0	-0,4	9,8	11,4	9,3	-44,4	-	-	-17,3	12,3

Zdroj: Česká národní banka [25, 26], vlastní zpracování, 2014

Příloha K: Počet cest z ČR do Evropské unie v tis., 2003 – 2010

Zdroj: Český statistický úřad [15], vlastní zpracování, 2014.

Příloha L: Češi pracující v cizině - rezidenti ČR (dojíždějící či v cizině méně než jeden rok)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
CELKEM	18302	16487	16711	21679	16072	20921	23487	23438	21956	25829	27470	29398	31 788
Legální zaměstnání													
Evropská Unie	15249	13466	15222	17883	15665	19903	22886	23486	22143	21065	23739	26152	28541
Belgie	7	366	193	280	372	603	553	398	286	326	693	455	668
Francie	787	782	344	484	333	518	471	314	245	217	277	265	238
Irsko	396	194	286	261	551	1142	1337	1425	1429	849	942	1084	642
Itálie	115	354	788	1355	545	747	696	607	563	555	556	395	413
Lucembursko	3	3	147	31	3	3	202	224	247	277	551	565	118
Nemecko	9547	8038	6549	6856	5993	6874	7696	6831	7552	7755	9036	10376	11786
Nizozemsko	8	8	168	220	656	1315	1637	1289	897	1033	1389	1102	1443
Rakousko	1693	1427	2618	3299	3256	2740	3323	4261	4621	4063	4439	4895	6671
Slovensko	754	408	503	431	642	884	563	868	1046	1089	1766	2412	1525
Španělsko	26	125	504	587	196	313	497	980	598	222	714	956	356
Velká Británie	1208	1021	2031	3589	3017	3938	4435	4298	3131	3408	2098	2497	3200
Ostatní	705	740	1091	518	101	826	1476	1991	1528	1271	1276	1150	1481
Nelegální zaměstnání													
Evropská Unie	297	267	298	353	308	393	452	466	439	418	474	519	564

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování, 2014

Příloha M: Počty občanů ČR zaměstnaných na území států EU/EHP a Švýcarska, 2005
- 2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Belgie	*	1 593	*	617	2 072	2 210	2 921	*
Bulharsko	*	*	*	*	186	10	187	*
Dánsko	*	*	*	*	155	263	*	470
Estonsko	*	*	*	7	85	106	121	153
Finsko	11	11	11	*	135	175	358	*
Francie	99	82	72	96	*	1 163	*	*
Irsko	5 761	4 524	12 000	10 230	12 900	12 700	11 960	11 358
Island	*	140	120	250	*	*	*	*
Itálie	4 217	4 115	4 050	4 496	5 801	6 009	6 134	6 250
Kypr	*	*	457	403	354	341	*	404
Lichtenštejsko	*	*	*	5	17	19	28	
Litva	*	*	*	*	*	*	7	12
Lotyšsko	*	*	35	*	125	*	*	*
Lucembursko	*	*	*	*	209	*	799	818
Maďarsko	115	118	110	285	261	250	*	*
Malta	12	61	66	63	56	77	*	*
Německo	2 010*	12 404	13 579	13 931	14 013	14 341	22 372	23 500
Nizozemsko	284	1 394	1 250	2 242	*	2 602	2 854	2 954
Norsko	*	210	633	544	486	343	385	*
Polsko	*	205	164	134	176	1 089	1 183	1 247
Portugalsko	*	*	*	212	*	*	*	*
Rakousko	*	6 680	5 278	5 060	5 136	5 484	6 917	8 648
Rumunsko	*	*	*	88	15	*	*	*
Řecko	*	*	*	*	*	*	*	*
Slovensko	814	1 065	1 241	1 915	2 293	2 830	3 179	*
Slovinsko	128	128	141	76	113	111	72	47
Spojené král.	17 600	17 400	30 000	20 000	30 500	24 500	33 000	33 850
Španělsko	*	2 944	2 800	*	2 370	1 200	*	5 757
Švédsko	152	140	232	73	*	1 212	1 249	*
Švýcarsko	31	1 440	4 157	1 098	4 809	5 570	*	*
Celkem ČR	31 234	54 654	76 396	61 825	82 267	82 605	93 726	95 468

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování, 2014

Příloha N: Počet pracovníků v ČR z EU, 2004 – 2011

Stát v roce	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Slovensko	59 818	75 297	91 355	101 233	100 223	98 192	100 727	106 425
Polsko	8 882	12 635	17 149	23 642	20 680	20 278	19 049	19 718
Bulharsko	1 651	1 732	1 953	5 393	5 180	4 578	5 667	7 007
Německo	1 303	1 743	2 383	2 847	2 774	2 989	3 070	3 194
Velká Británie	741	1 119	1 584	1 804	2 075	2 177	2 382	2 590
Rumunsko	590	929	1 240	4 313	3 605	3 780	4 815	6 372
Francie	509	671	1 067	1 250	1 502	1 608	1 726	1 838
Rakousko	390	474	604	720	794	822	875	861
Itálie	202	287	461	615	844	1 001	1 140	1 281
Nizozemsko	179	275	393	509	583	625	663	745
Chorvatsko	522	525	527	521	552	539	650	675
Litva	142	353	365	399	439	480	561	612
Maďarsko	131	165	253	457	524	601	656	709
Belgie	93	117	156	208	275	269	313	612
Španělsko	78	128	201	312	365	438	546	632
Irsko	67	108	151	162	176	218	245	283
Švédsko	63	90	131	163	236	249	276	301
Dánsko	46	77	107	122	134	147	177	194
Finsko	32	46	69	91	109	120	146	155
Řecko	30	59	88	105	126	146	172	224
Slovinsko	29	43	70	78	91	97	112	125
Portugalsko	13	30	51	75	134	152	175	222
Lotyšsko	9	14	31	30	39	53	159	336
Kypr	6	8	14	19	17	26	25	28
Lucembursko	5	7	9	8	9	12	10	11
Malta	4	7	11	14	15	16	18	19
Estonsko	3	9	19	25	40	46	67	87
Celkem prac. sil	107 984	151 736	185 075	240 242	284 551	230 709	216 017	218 537

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí [36], vlastní zpracování, 2014.

Příloha O: Uplatňování omezení přístupu na trh práce vůči ČR

Stát EU	Poznámka
Belgie	Zrušení PO od 1.5.2009
Bulharsko	Od počátku neuplatňuje
Dánsko	Zrušení PO od 1.5.2009 (ponechalo řadu opatření a iniciativ)
Estonsko	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Finsko	Zrušení PO k 30.4.2006
Francie	Zrušení PO k 1.7.2008
Chorvatsko	Od počátku neuplatňuje
Irsko	Od počátku neuplatňuje (pro EU-8 – systém povinné registrace)
Itálie	Zrušení PO od července 2006
Kypr	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Litva	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Lotyšsko	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Lucembursko	Zrušení PO od 1.11.2007
Maďarsko	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Malta	EU-8 - systém automaticky vydávaných povolení k zaměstnání
Německo	Zrušení PO od 1.5.2011
Nizozemsko	Zrušení PO od 1.5.2007
Polsko	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Portugalsko	Neuplatňuje od 30.4.2005
Rakousko	Zrušení PO od 1.5.2011
Rumunsko	Od počátku neuplatňuje
Řecko	Od počátku neuplatňuje
Slovensko	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Slovinsko	EU-8 - od počátku neuplatňuje
Španělsko	Neuplatňuje od 30.4.2005
Švédsko	Od počátku neuplatňuje
Velká Británie	Od počátku neuplatňuje (pro EU-8 – systém povinné registrace)

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí [24], vlastní zpracování, 2014

Příloha P: Vývoj inflace v zemích EU v %, 2002 - 2012

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU (¹)	2.1	2.0	2.0	2.2	2.2	2.3	3.7	1.0	2.1	3.1	2.6
Euro area (²)	2.2	2.1	2.1	2.2	2.2	2.1	3.3	0.3	1.6	2.7	2.5
Belgium	1.6	1.5	1.9	2.5	2.3	1.8	4.5	0.0	2.3	3.4	2.6
Bulgaria	5.8	2.3	6.1	6.0	7.4	7.6	12.0	2.5	3.0	3.4	2.4
Czech Republic	1.4	-0.1	2.6	1.6	2.1	3.0	6.3	0.6	1.2	2.1	3.5
Denmark	2.4	2.0	0.9	1.7	1.9	1.7	3.6	1.1	2.2	2.7	2.4
Germany	1.4	1.0	1.8	1.9	1.8	2.3	2.8	0.2	1.2	2.5	2.1
Estonia	3.6	1.4	3.0	4.1	4.4	6.7	10.6	0.2	2.7	5.1	4.2
Ireland	4.7	4.0	2.3	2.2	2.7	2.9	3.1	-1.7	-1.6	1.2	1.9
Greece	3.9	3.4	3.0	3.5	3.3	3.0	4.2	1.3	4.7	3.1	1.0
Spain	3.6	3.1	3.1	3.4	3.6	2.8	4.1	-0.2	2.0	3.1	2.4
France	1.9	2.2	2.3	1.9	1.9	1.6	3.2	0.1	1.7	2.3	2.2
Croatia (³)	2.5	2.4	2.1	3.0	3.3	2.7	5.8	2.2	1.1	2.2	3.4
Italy	2.6	2.8	2.3	2.2	2.2	2.0	3.5	0.8	1.6	2.9	3.3
Cyprus	2.8	4.0	1.9	2.0	2.2	2.2	4.4	0.2	2.6	3.5	3.1
Latvia	2.0	2.9	6.2	6.9	6.6	10.1	15.3	3.3	-1.2	4.2	2.3
Lithuania	0.3	-1.1	1.2	2.7	3.8	5.8	11.1	4.2	1.2	4.1	3.2
Luxembourg	2.1	2.5	3.2	3.8	3.0	2.7	4.1	0.0	2.8	3.7	2.9
Hungary	5.2	4.7	6.8	3.5	4.0	7.9	6.0	4.0	4.7	3.9	5.7
Malta	2.6	1.9	2.7	2.5	2.6	0.7	4.7	1.8	2.0	2.5	3.2
Netherlands	3.9	2.2	1.4	1.5	1.7	1.6	2.2	1.0	0.9	2.5	2.8
Austria	1.7	1.3	2.0	2.1	1.7	2.2	3.2	0.4	1.7	3.6	2.6
Poland	1.9	0.7	3.6	2.2	1.3	2.6	4.2	4.0	2.7	3.9	3.7
Portugal	3.7	3.3	2.5	2.1	3.0	2.4	2.7	-0.9	1.4	3.6	2.8
Romania (⁴)	22.5	15.3	11.9	9.1	6.6	4.9	7.9	5.6	6.1	5.8	3.4
Slovenia	7.5	6.7	3.7	2.5	2.5	3.8	5.5	0.9	2.1	2.1	2.8
Slovakia	3.5	8.4	7.5	2.8	4.3	1.9	3.9	0.9	0.7	4.1	3.7
Finland	2.0	1.3	0.1	0.8	1.3	1.6	3.9	1.6	1.7	3.3	3.2
Sweden	1.9	2.3	1.0	0.8	1.5	1.7	3.3	1.9	1.9	1.4	0.9
United Kingdom	1.3	1.4	1.3	2.1	2.3	2.3	3.6	2.2	3.3	4.5	2.8

Zdroj: Eurostat [18], vlastní zpracování, 2014

Příloha Q: Přehled míry nezaměstnanosti v EU, 2001 - 2012

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU-27	8.6	8.9	9.1	9.3	9.0	8.3	7.2	7.1	9.0	9.7	9.7	10.5
Euro area	8.1	8.5	9.0	9.3	9.2	8.5	7.6	7.6	9.6	10.1	10.2	11.4
Belgium	6.6	7.5	8.2	8.4	8.5	8.3	7.5	7.0	7.9	8.3	7.2	7.6
Bulgaria	19.5	18.2	13.7	12.1	10.1	9.0	6.9	5.6	6.8	10.3	11.3	12.3
Czech Republic	8.1	7.3	7.8	8.3	7.9	7.1	5.3	4.4	6.7	7.3	6.7	7.0
Denmark	4.5	4.6	5.4	5.5	4.8	3.9	3.8	3.4	6.0	7.5	7.6	7.5
Germany	7.9	8.7	9.8	10.5	11.3	10.3	8.7	7.5	7.8	7.1	5.9	5.5
Estonia	12.6	10.3	10.1	9.7	7.9	5.9	4.6	5.5	13.8	16.9	12.5	10.2
Ireland	3.9	4.5	4.6	4.5	4.4	4.5	4.7	6.4	12.0	13.9	14.7	14.7
Greece	10.7	10.3	9.7	10.5	9.9	8.9	8.3	7.7	9.5	12.6	17.7	24.3
Spain	10.5	11.4	11.4	10.9	9.2	8.5	8.3	11.3	18.0	20.1	21.7	25.0
France	8.2	8.3	8.9	9.3	9.3	9.2	8.4	7.8	9.5	9.7	9.6	10.2
Italy	9.0	8.5	8.4	8.0	7.7	6.8	6.1	6.7	7.8	8.4	8.4	10.7
Cyprus	3.9	3.5	4.1	4.6	5.3	4.6	3.9	3.7	5.4	6.3	7.9	11.9
Latvia	12.9	12.8	11.3	11.2	9.6	7.3	6.5	8.0	18.2	19.8	16.2	14.9
Lithuania	17.4	13.8	12.4	11.3	8.0	5.2	3.8	5.3	13.6	18.0	15.3	13.3
Luxembourg	1.9	2.6	3.8	5.0	4.6	4.6	4.2	4.9	5.1	4.6	4.8	5.1
Hungary	5.6	5.6	5.8	6.1	7.2	7.5	7.4	7.8	10.0	11.2	10.9	10.9
Malta	7.6	7.4	7.7	7.2	7.3	6.9	6.5	6.0	6.9	6.9	6.5	6.4
Netherlands	2.5	3.1	4.2	5.1	5.3	4.4	3.6	3.1	3.7	4.5	4.4	5.3
Austria	3.6	4.2	4.3	4.9	5.2	4.8	4.4	3.8	4.8	4.4	4.2	4.3
Poland	18.3	20.0	19.8	19.1	17.9	13.9	9.6	7.1	8.1	9.7	9.7	10.1
Portugal	4.6	5.7	7.1	7.5	8.6	8.6	8.9	8.5	10.6	12.0	12.9	15.9
Romania	6.6	7.5	6.8	8.0	7.2	7.3	6.4	5.8	6.9	7.3	7.4	7.0
Slovenia	6.2	6.3	6.7	6.3	6.5	6.0	4.9	4.4	5.9	7.3	8.2	8.9
Slovakia	19.5	18.8	17.7	18.4	16.4	13.5	11.2	9.6	12.1	14.5	13.6	14.0
Finland	9.1	9.1	9.0	8.8	8.4	7.7	6.9	6.4	8.2	8.4	7.8	7.7
Sweden	5.8	6.0	6.6	7.4	7.7	7.1	6.1	6.2	8.3	8.6	7.8	8.0
United Kingdom	5.0	5.1	5.0	4.7	4.8	5.4	5.3	5.6	7.6	7.8	8.0	7.9
Croatia	:	14.8	14.2	13.7	12.7	11.2	9.0	8.4	9.1	11.8	13.5	15.9

Zdroj: Eurostat [31], 2014

Abstrakt

SALVÉTOVÁ, Andrea. *Ekonomické vztahy České republiky v rámci jednotného trhu Evropské unie*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 63 s., 2014

Klíčová slova:

jednotný trh, ekonomické vztahy, volný pohyb zboží, volný pohyb služeb, volný pohyb osob, volný pohyb kapitálu, obchod s Evropskou unií, obchod s Německem

Tato bakalářská práce je zaměřena na ekonomické vztahy České republiky na jednotném trhu Evropské unie s hlavním zaměřením na největšího obchodního partnera Německo. Práce je členěna na pět kapitol. V úvodu se práce zabývá vývojem jednotného trhu, jeho základními principy a jeho hlavními překážkami. Cílem této bakalářské práce je charakterizovat vývoj jednotného trhu Evropské unie, problematiku týkající se uvolňování a začleňování České republiky do jednotného trhu Evropské unie. Ve druhé, třetí a čtvrté části je hlubší zkoumání charakteristiky ekonomických vztahů analyzováno na příkladu nejvýznamnějšího obchodního partnera České republiky, kterým je Německo. Popisuje zde vývoj, obchodu se zbožím, službami, kapitálu, pohybu osob a pracovních sil. Toto vzájemné obchodní partnerství je zkoumáno od roku 2003 do roku 2012, v některých případech do roku 2013. Zhodnocuji zde vývoj trhu a obchodní spolupráci před a po vstupu do Evropské unie. V závěru práce je hodnoceno postavení České republiky v rámci Evropské unie a vliv Evropské unie na ekonomickou situaci České republiky.

Abstract

SALVÉTOVÁ, Andrea. *Economic relations of the Czech Republic in the market of the European Union*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 63 s., 2014

Key words:

Internal market, free trade movement of goods, free movement of services, free movement of people, free movement of capital, the trade within the European Union, the trade within Germany

The bachelor thesis is focused on economic relations of the Czech Republic in the market of the European Union with the main impact on our biggest partner Germany. The thesis is divided into five chapters. The beginning of the work is about the development of the internal market, its basic principles and its main obstacles. The aim of this work is to characterize the development of the internal market of the European Union, issues relating to liberalization of the internal market and integration of the Czech Republic into the internal market. In the second, third and fourth part is focused on a deeper examination of the characteristics of economic relations on trade with the main trading partner for the Czech Republic, which is Germany. This trade partnership is examined from 2003 to 2013, sometimes till 2013. I compare these statistical facts before and after the integration with the European Union. The position of the Czech Republic in the European Union and impact of the European Union is evaluated at the end of the bachelor thesis.